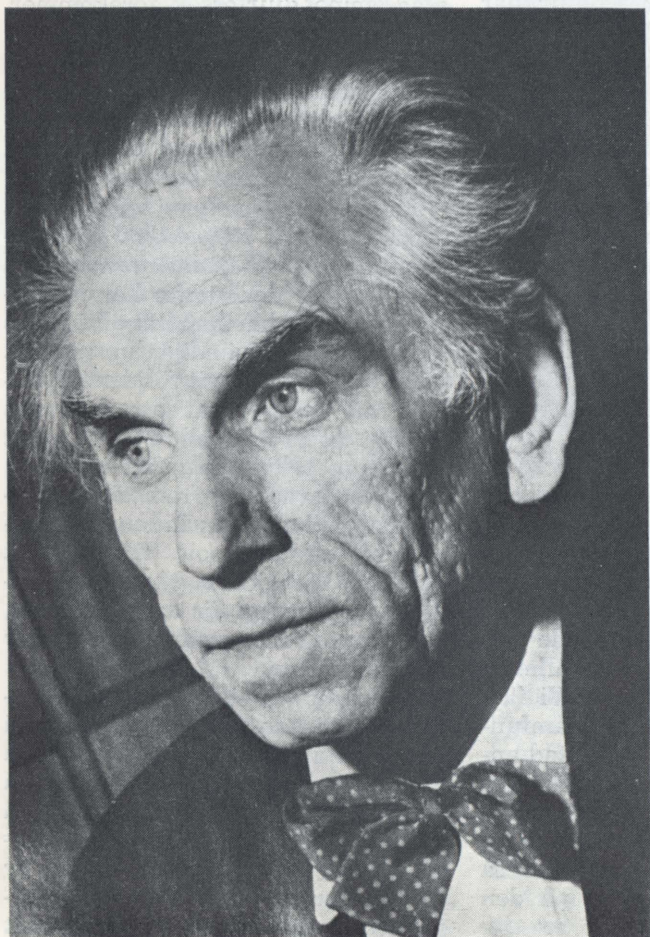

SÖKAREN

NR 2

1974

LÖSNUMMERPRIS 3:75 inkl. moms

HAR VI RÄTT UTNYTTJA DJUREN VETENSKAPLIGT?

JOHAN BÖRTZ INTERVJUAS

Nordiska Samfundet mot plågsamma djurförsök är en mycket aktiv, ideell organisation med omkring 12.000 medlemmar. Den för en intensiv kamp mot forskares rätt att i vetenskapligt syfte vålla djur lidande — en kamp som tyvärr i hög grad fått föras utanför den allmänt godtagna kulturdebattens utstakade område.

Ordförande i Nordiska Samfundet är sedan tjugo år folkskolläraren Johan Börtz, Bromma. Vi ber honom svara på några frågor.

Som framgår av Samfundets full-

ständiga namn vänder ni er mot plågsamma djurförsök. Ni accepterar alltså experiment som inte innebär plåga för djuren?

— Vi önskar att inga djur skall användas för vetenskapliga ändamål. Men vi anser att det steg som samhället först måste ta är att förbjuda experiment som är plågsamma. Att hävda något så långtgående som att man inte alls får använda djur i vetenskapliga sammanhang skulle leda till slutsatsen att vi inte heller får döda djur för att använda dem som föda — och ett sådant steg

är det stora flertalet människor ännu inte mogna för.

Sysslar Samfundet även med andra former av djurskydd än kampen mot vivisektion?

— I princip är vi motståndare till allt slags djurplågeri, och vi försöker ingripa så långt vi kan. Nordiska Samfundet var nog den första djurskyddsförening i Sverige som protesterade mot djurfabrikerna, bland annat genom flera skrivelser till veterinärstyrelsen (som myndigheten då hette). I våra demonstrationer på Djurens Dag har vi år ef-

ter är på våra plakat haft skarpa sloganen mot djurfabrikerna.

Vi har också varit energiska i kampen mot svensk propaganda för tjurfäktningar. Vi har skrivit till firmor, banker, Stockholms Spårvägar o.a. som satt upp affischer avsedda att locka folk till tjurfäktningsarenor i Spanien och andra länder. Vi har också till regeringar och andra myndigheter utomlands framfört skarpa protester mot denna barbariska form av folknöje. — Nöjesjakten, sportfisket, burfågelsystemet m.m. har vi också tagit itu med.

Hur är ert förhållande till andra djurskyddsorganisationer?

— Vi samarbetar intimt med riks-

Poul Bjerre:

”Det är mig fullkomligt obegripligt hur jag kunnat utsätta stackars djur för vivisektionens lidanden. Efter sextio år kan jag ännu förföljas av deras förpinta, dödsskrämda och bortslocknande blickar. Om en mild försyn lät mig riva ut det mörkaste bladet ur min ynkedomshistoria, så skulle det vara just detta.”

Gandhi:

”Enligt min mening är vivisektionen det avskyvärdaste av alla illdåd, vartill människan gjort sig skyldig.”

Victor Hugo:

”Vivisektionen är ett missdåd.”

Albert Schweitzer:

”De, som experimenterar med operationer eller mediciner på djur eller ympar in sjukdomar på dem för att med de vunna resultaten kunna bringa människorna hjälp, får aldrig slå sig till ro med tanken att deras ohyggliga gärningar tjänar ett värdefullt ändamål.”

G. Bernard Shaw:

”Vivisektören är en ny sorts skurk.”

organisationen Djurens Vänner, som har samma program som vi men samlar sig kring allmänt djurskydd. I övrigt vill vi samarbeta med alla djurskyddsföreningar som vill samarbeta med oss.

Vilket förhållande har ni till socialstyrelsen och läkarna?

— Vi strävar efter att vinna deras förståelse för våra krav. Vi har värdjat om ökat intresse för nya forskningsmetoder och tekniker som ej baseras på djurförsök — men det är synd att säga att vi har mött någon förståelse.

Många sjukdomar och krämpor som människor lider av och som forskarna försöker komma till rätta med genom experiment på djur, har ju orsakats av en olämplig livsföring. Därför borde läkarna på ett helt annat sätt än nu framhålla betydelsen av en hälsoriktig livsföring.

Har Samfundet fått något erkännande från officiellt håll?

— Inte mycket. Man stöter på konservatism, expertmässig ensidighet — men den allmänna attityden till vår verksamhet har väl i någon mån ändrats.

Har ni kunnat påverka lagstiftningen något, kunnat styra utvecklingen på något sätt? Fortsätter inte djurförsöken som förut?

— När jag och min fru för 20 år sedan inträdde som ordförande och sekreterare i Samfundet, betraktades dess verksamhet som ytterligt suspekt. Det ansågs vara emot ”vetenskap och beprövad erfarenhet”, vara kulturellt bakåtsträvande etc. Den synen på oss var då allmän, särskilt bland s. k. bildade. Vi fick t. ex. inte ens sätta in hela Samfundets namn i en mycket påkostad annons i en av våra största dagliga tidningar — endast Nordiska Samfundet fick utsättas, inget om kamp mot plågsamma djurförsök. En så avvisande attityd mötte vi på den tiden.

Men den allmänna uppfattningen om det som vi står för har ändrats en del till det bättre. I riksdagen har man ägnat allt större uppmärksamhet åt försöksdjuren. Flera motioner har inlämnats av bl. a. Martin Henmark, Kerstin Anér, Birger Möller och Märten Werner. De nämnda har även framträtt som föredragshållare, författare till tidningsartiklar m. m. i vivisektionsfrågan.

När djurskyddslagen reviderades 1965, tillkom något nytt, nämligen bestämmelsen att forskare som utfört plågsamma experiment på djur skall lämna rapport om detta till

hälsovårdsnämnden på orten med bl. a. uppgifter om i vad mån smärstillande medel använts och anledningen till att djuren inte bedövats, om detta inte skett.

Djurförsöken fortsätter!

— Ja. Men om det helt och hållet sker på samma sätt som förut kan vi inte säga något bestämt om. Det råder nämligen fortfarande mörkläggning av vivisektionen, vilket är helt otillfredsställande. Här behövs ökad insyn, en fri och allmän debatt med lika rätt för djurens försvarare som för dess utnyttjare.

Tack vare vår oerhört påkostade upplysningsverksamhet har en stor del av vårt folk fått vetskap om att plågsamma djurförsök förekommer, vad dessa innebär av lidanden för djuren, hur de varit vetenskapligt vilseledande osv. I tidningarnas insändarspalter har också utvecklats en alltmer omfattande och kritisk debatt om djurförsöken.

Medicinska forskare säger ju i allmänhet att vivisektion är nödvändig för medicinens framsteg.

— Ja, när den starke har utnyttjat den svage har han väl alltid sagt att det varit nödvändigt, hur mycket lidande som än blivit följden. Historien har dock visat att det varit möjligt att nå lika goda resultat utan att någon behövt lida. Ett exempel: Smittkoppsvaccinet framställdes under lång tid med användning av kalvar på ett sätt som var oerhört plågsamt för djuren. Numer använder man hönsägg för detta ändamål, och testning sker med cell- och/eller vävnadskultur.

När man ser vilka tekniska mirakel människan har åstadkommit i vår tid, kan man inte tro annat än att det måste vara möjligt att nå fram till medicinska och biologiska forskningsmetoder som inte är plågsamma för djur. Vad som behövs är ett starkare moraliskt tryck, framvuxet ur ett vidgat och fördjupat medlidande med alla levande varelser. Albert Schweitzer har några djupa ord om detta: ”Vi får aldrig slå oss till ro med talet om nyttan. Etik är ansvar utan gräns.”

Du sa förut att många sjukdomar orsakas av fel i livsföringen...

— Ja, många av våra svåraste sjukdomar framkallar vi själva: tandröta är en följd av felaktig kost, lungcancer har samband med tobaksrökning, i synnerhet cigarett-rökning. De allt vanligare hjärt- och kärlsjukdomarna är i hög grad en följd av oriktig föda, för litet kropps-rörelse samt stress och jäkt.

Det enda förnuftiga och etiska

vore nu att ändra livsföringen i enlighet med naturens lagar. Men detta sker inte: vi lever som förut, och för att försöka komma underfund med vad som ligger bakom de självförvållade lidandena börjar vi experimentera på försvarslösa djur. Därigenom bryter vi mot både naturens och barmhärtighetens lagar.

Det finns också mycket att vinna med tillämpning av en naturenlig läkekonst i vidaste bemärkelse, där man använder sig av naturens egna läkande krafter i stället för syntetiska mediciner och kirurgiska ingrepp.

Nordiska Samfundet har ju en stiftelse som stöder forskning utan användande av djur.

— Ja, vi har delat ut 150.000 kronor för två olika projekt av stor betydelse. Det ena, under ledning av professor Olof Lindahl vid Region-sjukhuset i Linköping, är en undersökning om man kan bota ledgångs-reumatism med vegetarisk diet och fasta kombinerade med annan naturenlig behandling. Det andra projektet, som docent Claes Ramel och dr Jack Litwin vid Karolinska institutet håller på med, går ut på att finna en metod att testa läkemedel utan att använda djur. Nuvarande tester av mediciner på djur kan vara mycket plågsamma, eftersom bedövning inte kan förekomma. — De hittills erhållna resultaten inom dessa båda projekt lovar gott för det fortsatta arbetet.

På vad bygger ni inom Nordiska Samfundet er uppfattning om sven-ska djurförsök?

— Vi utgår från forskarnas egna redogörelser i avhandlingar och artiklar och även från offentliga uttalanden i massmedia och andra sammanhang.

Har ni besökt vivisektionslaboratorier eller försökt få tillträde?

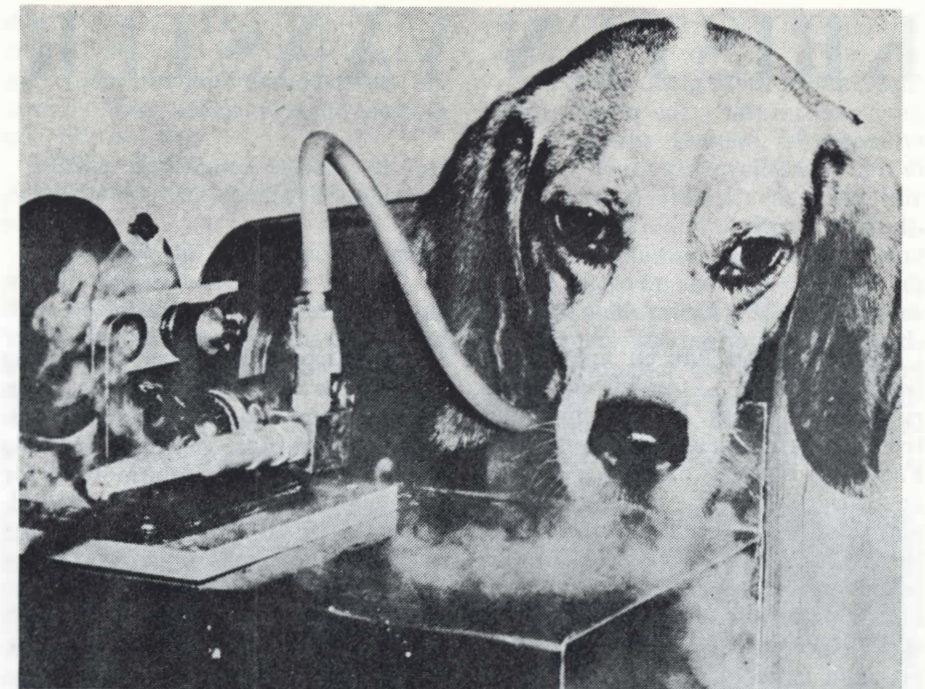
— Ja, det har vi ju gjort i samband med letande efter stulna djur, som sålts till experiment. Men plågsamma experiment visas självklart inte för utomstående.

Har ni försökt etablera kontakt med era motståndare?

— Ja, men det är mycket svårt. Jag har gjort flera försök per brev och kommer att fortsätta med det, eftersom sådana kontakter är av stor betydelse.

Hur många djur används årligen inom vetenskaplig forskning i Sverige?

— Enligt senaste tillgängliga statistiska uppgifter är det en million djur per år, varav omkring 6.000 apor och 6.000 hundar, 10.000 katter, 15.000 kaniner och andra större djur

Rökande hund

Genom ett rör insatt i luftstrupen tvingas denna olyckliga hund vid Vet. Adm. Hospital i East Orange, N. J. att inandas cigarettrök från en maskin. Experimentet omfattar 90 hundar och avses pågå i flera år. Rökexperimentet, med flera djurarter, bedrivs i många länder, även i vårt land. De svåra sjukdomar i lungor och hjärta, bland dem lungkräfta, som framkallas, är väl kända från mänskliga patienter: experimentet onödigt! (Bild och text från Nordiska Samfundet.)

i växande antal samt mängder av marsvin, råttor och möss.

Hur många av de experimenten tror du är plågsamma för djuren?

— Djurens lidanden varierar naturligtvis från obetydliga till verkligt ohyggliga. Och deras plågor är inte förknippade enbart med experimentella ingrepp av olika slag. Själva djurhållningen, alltså hur djuren har det före och efter experimenten, kan vara mycket plågsam.

Anser Nordiska Samfundet att djuren bör tillerkännas rättigheter som motsvarar de mänskliga rättigheterna? I så fall, kan du formulera kraven?

— Frågan om djurens rättigheter börjar aktualiseras. I Norge har Fria Djurskyddsföreningars Samarbetsråd lagt fram följande krav, som jag tycker är mycket starkt motiverade:

1. Varje djur har ett värde i sig självt, oberoende av människan. Det har grundläggande rättigheter, som inte bestämts av människan.
2. Djuren har rätt att förverkliga sina medfödda rättigheter till naturlig livsutveckling.

3. De har rätt att ej bli utnyttjade för livsmedelsproduktion på ett sätt som medför lidande;
4. rätt att ej användas för människors nöje, om detta kan skada djuret eller är emot dess natur;
5. rätt att ej användas för plågsamma djurförsök;
6. rätt att ej användas i en avelspolitik, som ger upphov till vanskapt eller svag avkomma;
7. rätt till skydd mot sjukdom genom metodiskt uppbyggd motståndskraft;
8. rätt till solljus;
9. rätt till rörelse och rymliga förvaringsplatser (stall etc.) och vistelse i det fria, när klimatförhållandena så medger;
10. rätt till naturlig och avpassad föda. Betsdjur skall ha tillgång till bete, när marken är grön. Allt som tillförs djuren (foder m. m.) skall vara vederbörligen kontrollerat.

(Nordiska Samfundet, som bl. a. ger ut tidskriften Djurens Rätt, har adressen Restadsvägen 15, 161 35 Bromma.)

KRISTEN VÄNSTER

Kristendomen har en metafysisk, dogmatisk sida — en världsförklaringsida. I dess lärosystem ingår tron på en kärleksfull himmelsk Fader, en Faderns enfödde Son, som är frälsare för alla, en slutlig rättvis dom, då "fären" skils från "getterna" etc. Men den kristna tron har också en moralsida: den innehåller etiska imperativ. En del uttalanden som tillskrivs Jesus, innebär mycket allvarlig uppfordran till kärleksgärningar för medmänniskan.

I en modern, vetenskapligt orienterad tid, när människorna inte har lätt att godta en världssåskådning från en tid före vetenskapen, blir kanske religionens metafysik mindre viktig; i stället framstår som väsentligt vad den religiöst troende gör av sin tro: hur inverkar den på hans handlingar?

Det finns många fina uttryck för kristen etik: generös ekonomisk hjälp, sjukvård, omhändertagande av narkomaner och alkoholmissbrukare etc. Det finns också ett politiskt intresse som har sin grund i religiös moralsyn. Inget politiskt parti kan ju göra anspråk på att vara mer kristet än andra; man kan inte härleda någon "kristen politik" direkt ut kristendomens dogmatik eller etik, men för åtskilliga kristet troende har det synts naturligt att stödja ett socialistiskt reformarbete, att ansluta sig till den politiska vänstern.

*

Finns det hos Jesus exempel på socialt, politiskt intresse? Svaret måste bli nej. Det rör sig hos honom hela tiden om den enskildes förhållande till Gud och nästan. Detta innebär, kan man säga, att socialpolitiska aktiviteter låg utanför Jesu horisont. Han uppmanade aldrig de styrande att ordna effektiv hjälp åt t. ex. tiggarna, och han tog överhuvud taget inget initiativ till organiserad filantropi.

Jesus levde i en religiös miljö där den enskildes frälsning var huvudsaken. Han krävde ingen omvandling av det dåtida samhället — han

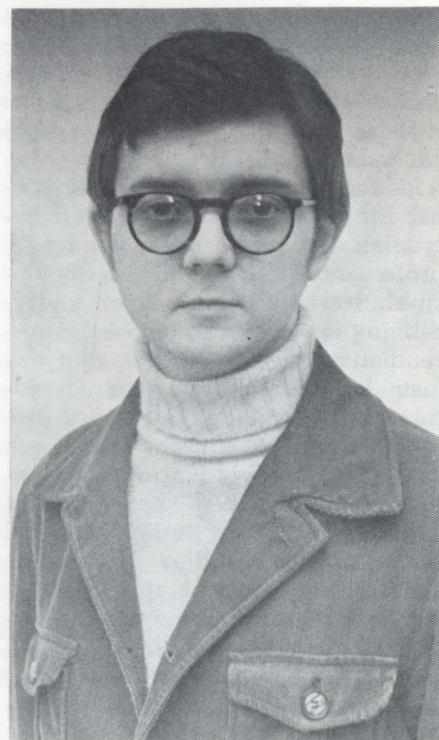
trodde ju på dess snara undergång och "Guds rikes" inbrytande. Men Jesus uppmanade till kärlekshandlingar för fattiga, nakna, fängslade o. s. v. Naturligtvis kommer då för oss i vår tid samhällelig fattigvård, sjukvård m. m. i tankarna som ett krav. Däri drar vi ut konsekvenser av Jesu lära som han själv inte synes ha gjort.

Det fanns i antikens Egypten, Grekland och Rom samhälleliga hjälpinrättningar för fattiga och andra nödlidande. Heinz Vonhoff skriver i sin fina bok "I kamp mot nöd. Barmhärtighetens historia" (översatt av Alf Ahlberg) bl. a.:

"Främst bland barmhärtighetsverken står hjälp åt hungrande. Faraoernas planhushållning visar, hur stor vikt man fäste vid detta bud. I tider av hungersnöd blir farao genom sina ämbetsmän en omtänksam husfar för hela sitt folk. Han fördelar, han ransonerar och om det behövs, befriar han de fattiga från skatt." Det fanns också en välorganiserad läkarvård i det gamla Egypten. "Anmärkningsvärt är, att varje egyptier, som befann sig på resa inom landets gränser, kunde göra anspråk på kostnadsfri läkarbehandling." — "Vi vet att utarmade medborgare under Atens blomstringstid fick understöd av staten och att de arbetslösa vissa tider erhöill ett dagligt bidrag. Även krigsinvaliderna fick en tid något i stil med en livränta." De många som saknade medborgarrätt var dock utestängda från denna socialvård. — I Rom organiserades socialunderstöd i mycket omfattande skala — man utdelade bl. a. säd till arbetslösa fattiga.

Vonhoff skriver att Israel skilde sig från Egypten och Rom däri att all barmhärtighet som utövades skedde helt privat.

Jesus var, som ett barn av sin miljö, inte någon social reformator. Ändå ligger det nära till hands för en allvarlig kristen, som uppfattar att Jesu lära är en *gärningslära*, att engagera sig för skapandet av *det goda samhället*, där ingen far illa och alla mår väl.

Nils G. Billinger

Den kristna studentrörelsens (KRISS) tidning Kristet forum, som Nils Gunnar Billinger är redaktör för, har en vänsterpolitisk prägel, liksom organisationen själv. Tidningen har varit, och är, ett forum där den kristna vänstern dominerat. Billinger vill inte kalla sig marxist, upplyser han på vår fråga, men han vill ha ett planerat samhälle, en solidariskt planerad nationell ekonomi.

För att få veta litet om den religiösa trosbakgrunden till det radikala samhällsintresset frågar vi Nils Gunnar Billinger hur han ser på kristendomens trosbekännelse och syndabekännelse. Är de meningsfulla för honom?

— Ja, svarar han, jag tycker det är meningsfullt att bekänna sin synd i vissa sammanhang, gärna i vissa konkreta frågor, t. ex. att bekänna sin delaktighet i skulden till att vi har en så stor klyfta i världen mellan rika och fattiga.

Och syndabekännelsen måste leda till en insats av något slag?

— Ja, samtidigt som man har en traditionell syndabekännelse, måste man uttrycka sitt medvetande om skuld-delaktighet i konkret form, i handling.

Den kristna trosbekännelsen, hur ser du på den? Tror du t. ex. på jungfrufödseln?

— Det har jag väldigt svårt att göra...

Men den nämns i trosbekännelsen!

— Ja... Kyrkan har ju under historien skapat dogmer, och bekännelsen är ett uttryck för trosdogmerna. Väldigt ofta, i varje fall för mig, är dogmerna ett hinder för att nå fram till en mer verklig bild av Jesus. Varje stadfast dogm minskar ju också dynamiken i tron, minskar möjligheten till fruktbärande omtolkning, omprövning av den kristna tron.

Tror du det kan finnas skillnader mellan den Jesus som har levat på jorden och berättelserna om honom?

— Ja. Redan när evangelierna skrevs var ju Jesus föremål för kult. Och det finns skillnader mellan de fyra evangelieberättelserna. Hos Johannes framställs Jesus mer som gud än hos de tre andra evangelisterna.

Vi vet egentligen väldigt litet om Jesus.

Men du tycker tydligen ändå att man kan grunda sin livsåskådning på denna gestalt, som vi har så liten kännedom om...

— Ja, det är inget som hindrar att man tror att timmermannens son är en inkarnation av Gud. De som levde nära Jesus, tyckte att han var så stor att de efter hans död bekände honom som en levande gud.

Ser du kristendomen som den enda sanna religionen?

— För mig framstår Jesus som den sanna människan, den alltigenom goda människan, som jag tror är en inkarnation av Gud.

Du menar att Jesus är Gud på jorden?

— Ja! Det jag vet om Gud, vet jag genom Jesus. Jag har ingen annan religiös erfarenhet, ingen annan källa att peka på.

Vad anser du att ett kristet samhällsengagemang kan innebära?

— Kristen tro måste bl. a. innebära intresse för samhällsfrågor, eller, med andra ord, intresse för hela människans väl, både själens och kroppens. Frälsning måste även innebära materiell befrielse; man kan inte bara tala om frälsning efter dö-

den. I vår tid tycker jag att kristet samhällsengagemang bör innebära att man försöker solidariserar sig med de lägst ställda, i tredje världen och här hemma.

Vilken inriktning tycker du att politiken bör ha i ett land som Sverige?

— Den bör ha en sådan inriktning att allt fler människor får inflytande över besluten, att fler människor får vara med och dela på de tillgångar vi har, att alla utstötta får ett värde som människor...

Tror du att detta sker bättre i ett socialistiskt system av typ Öst-

europa än i vårt mer liberala system?

— Vi kan aldrig få ett sådant samhälle som de har i Östeuropa, även om vi skulle försöka, eftersom vi inte har deras kulturella arv. Om vi skapar ett socialistiskt samhälle, blir det med hela den kulturella tradition i bakgrunden, som finns i vårt land. Och då är det självklart att det blir ett demokratiskt samhälle, mer liberalt på vissa områden än på andra. Vi kommer att ha en planerad ekonomi för att kunna fördela tillgångarna rättvist och fatta långsiktiga beslut, undvika miljörisker...

Oscar Rundblom

— Jag har ju litet kontroversiella åsikter, säger domprost emeritus Oscar Rundblom till oss. Jag är teologiskt radikal och kallas "röde domprosten" för att jag har ett socialt engagemang.

Förra året kom Oscar Rundblom ut med en bok, "Att uppleva världen" (Bonniers). Vi intervjuar honom, innan vi läst den; frågar först om den kristna dogmatiken.

— Jag anser att den kristna kyrkan inte bara skall blicka bakåt och hålla sig till det som en gång timat — och till fastställda dogmer i anslutning till det, säger dr. Rundblom. Kristendomen måste vara öppen för den tid vi lever i och de vin- dar som nu blåser. Man kan inte bara bygga på föreställningar som var levande för 2.000 år sedan. Man måste tro att Gud handlar också i det som sker nu — jag tror inte att uppenbarelserna slutade i och med att bibeln kodifierades och dogmbild-

ningen var färdig, utan det sker en oavbruten uppenbarelse. Gud skapar alltjämt, och Han talar även till oss i vår tid så att vi förstår.

Bibelordet och dogmerna bygger ju på en världsbild som är övergiven av oss — det var den tredelade världsbilden med himmel, jord och helvete. Vi har en annan syn på världen, och då måste vi ta hänsyn till den, även när det gäller den kristna trons lärosatser. Vi måste översätta den kristna trons sanning till teser som är meningsfulla för vår tids människor.

Jag menar också att Gud har verkat i andra religioner. Det finns andra uppenbarelser än den kristna. Jag är förespråkare för en bred religiös ekumenik. Vi måste ta hänsyn till vad som sker inom buddhismen, hinduismen och islam. Vi måste möta de religionernas bekännare och ha en allvarlig dialog med dem. Kristen måste sätta sig ned tillsam-

mans med företrädare för andra religioner och resonera igenom hela sanningsproblemet. Vi skall komma ihåg att bibelns värld bara är en liten del av hela världen; den forntida judiska och grekiska. Men dessutom har vi t.ex. den stora världen österut, bl.a. Indien och Kina, som länge haft religiös betydelse. Sådant måste man ta hänsyn till.

Menar ni att kristendomen är likvärdig med andra religioner?

— Nej, inte likvärdig. Ingen religion överträffar kristendomen, tycker jag. Den är vår förnämsta religion. Och det förhållandet motiveerar missionen. Men man måste ändå förstå att det finns stora värden i andra religioner, som kan tillföras kristendomen.

Jesus betraktas ju av kristna som Guds son eller också som inkarnationen av Gud. Vad skall man då säga om Buddha, Krishna och Muhammed? Är de också Gud eller sända av Gud?

— Jag tycker att Jesus intar en särställning. Men för buddhisterna är ju Buddha den högste, och för muslimerna Muhammed...

Ni tror inte att Buddha är sänd av Gud?

— Jag tror nog att Buddha har ett gudomligt budskap. Men det finns andra, ännu större gestalter. Hinduismen har en rad stora profeter. De når inte upp till Kristus men har ändå mycket att ge. Och tillsammans skulle alla människor som tror på en andlig värld försöka samtala för att finna vad som är gemensamt för dem.

Kristendomen är bäst?

— Vi vet att kristendomen kan slå rot överallt — i motsats till hinduismen och buddhismen. När kristendomen är fullödig, tas den emot, det har jag själv sett på missionsfältet. Kristendomen är den mest handlingskraftiga religionen. Det finns ingen annan religion som har tagit sig an människor i nöd så som kristendomen har gjort. Se på missionens sjukhusverksamhet t.ex.!

Hur mycket ställer sig domprost Rundblom bakom den kristna dogmatiken? Han är känd för att vara litet fritänkare i dogmatiska spörsmål. Vi frågar vad han anser om trosbekännelsen.

— Det är många punkter där som är svåra, svarar han. Jag tror t.ex. att Josef är Jesu fader. Jag ser trosbekännelsen som en hymn som har tillkommit i en storhetstid. Vi måste se den i dess historiska sammanhang. Vi kan väl aldrig avskaffa trosbekännelsen, men den kan läg-

gas till rätta, förklaras, kompletteras — och ses symboliskt.

Hur ser ni på kristet samhällsintresse?

Kristendomen har ett oerhört ansvar, när det gäller samhällsfrågor. För min del är jag socialdemokrat. Jag tycker att det inom socialismen finns möjligheter att förverkliga evangeliet på ett alldeles särskilt sätt. Men kyrkan har inte insett sitt sociala ansvar. Den har inte alls förverkligat evangeliet eller gått i Jesu fotspår.

Faran är att kyrkan blir liksom ett elfenbenstorn och att världen går oss förbi. Ingen kan kullkasta kyrkan, men den kan bli förbigången. Det ligger dock oerhörda konsekvenser i det kristna evangeliet. De konsekvenserna tycker jag vi ser mycket av ute på missionsfältet: man tar sig an människor som behöver hjälp och stöd. Men kyrkan måste också stå upp emot all orättfärdighet. Man tänker på det fruktansvärda som sker i Sydamerika: påven skulle bannlysa alla diktatorerna i Latinamerika. Man blir alldeles upprörd i sin själ, när man tänker på hur människor behandlas. Där skul-

le kyrkan stå upp och säga att nu sannerligen får det vara nog! Kyrkan skulle inte falla undan. Den har dock en makt. Den romerska kyrkan är en maktfaktor. Tänk om påven sa ifrån! De spanska myndigheterna t.ex. är mycket rädda för att komma i onåd hos kyrkan. Men påven tiger. Kyrkan har för mycket förblandat sig med världen, den har för mycket bindningar in i sociala sammanhang, den är för socialt etablerad.

Vad tror ni om marxismen som en politisk lösning?

— Jag tror att den delvis är överspelad av utvecklingen. Den har en utvecklingslära, när det gäller "kapitalismen", men det har inte gått så som Marx och Kautsky tänkte sig: det kapitalistiska ekonomiska systemet har inte fallit samman.

Det som är värdefullt i marxismen är betonandet av de ekonomiska och materiella faktorerna. Marx sa att vi skall inte förklara världen, utan vi skall förändra den. Det tycker jag är något att ta fasta på. Kristendomen har mycket att lära av marxismen, men jag tror inte att marxismen är en slutlig lösning.

Bo Nyland

— Jag har sysselsatt mig rätt mycket med dialogen kristendom-marxism, berättar teol. lic. Bo Nyland i Uppsala. Därigenom har jag tillägnat mig så mycket marxism att jag tycker att klassanalysen och den historiska materialismen rymmer mycket som är fruktbart. Jag an-

ser att marxismen kan vara ett tjänligt instrument för ökad förståelse av sociala processer.

Ligger ett engagemang för socialismen nära till hands från kristna utgångspunkter?

— Jag tycker att det är rimligt och riktigt att kristna i dag väljer en

socialistisk linje.

Vad är egentligen socialism?

— Jag skulle vilja se socialismen som en konsekvent uppföljning av demokratin. Vi har åstadkommit ganska mycket demokrati på det rent politiska fältet: rösträtt, medborgerliga fri- och rättigheter, insyn och kontroll över förvaltningen osv. Men de demokratiska institutionerna har inte stora möjligheter att styra det ekonomiska området i dag. Det saknas t.ex. en ekonomisk planering med folklig bas.

Hur skulle man kunna ge folket ökat inflytande över ekonomin?

— Man kan vidga inflytandet för de demokratiska organ som redan finns. Läget i dag är ju att de politiska organen inte kan styra produktionslivets investeringsplaner mer än marginellt. Företagen investerar i produktion som med företagsekonomiska kalkyler ser rimligt ut, medan däremot samhällsnyttan inte vägs in i deras bedömning.

Förordar ni ett allmänt förstatligande?

— En grundläggande planering bör, såvitt jag förstår, ligga hos något centralt organ. Att vi måste ha en viss central planering blir ju allt tydligare om man ser den förslitning av resurser och miljö som nu pågår. Men inom ramen för en planhushållning kan jag mycket väl tänka mig en avsevärd handlingsfrihet för de enskilda företagen. Men i dessa företag skall finnas ett mycket större arbetarinflytande än nu: man måste ha en verklig företagsdemokrati.

Man talar om ekonomisk tillväxt. "Kakan" skall växa, men den fråga vi måste driva oerhört mycket hårdare är denna: Vad skall kakan bestå av? Om tillväxten styrs av företagsekonomiska kalkyler, får vi en ständig produktion av onyttigheter, parallellt med en kronisk eftersläpning på det sociala området. Se t.ex. på de sociala brister som låginkomstutredningen avslöjar. Vi saknar koordination av det sociala behovet med produktionsplaneringen. Så kan det inte fortsätta.

Vad är det i den kristna läran som framför allt inspirerar till en socialistisk syn?

— Vi har i kristendomen en central symbol för kristusnärvaron. Det är brödsbrytelsens symbol. Den uppfattas som ett sakrament, men jag menar att den också är ett övertydligt tecken till en generell brödsbrytelse. Låt oss då gå in för en politisk riktning som mest effektivt främjar den målsättningen: en all-

män brödsbrytelse, en resursfördelning.

Kristendomen rymmer ett universellt perspektiv. Man igenkänner människan tvärs genom alla de gränser och barriärer som alstrar främlingskap och fiendskap. Samtidigt ställer kristendomen den förtryckta och misshandlade människan i centrum.

Den politiska rörelse som en kristen skall sluta upp kring, är den som förenar en universell, internationellistisk målsättning med ett ställningstagande för de missgynnade.

Är inte social rättvisa och högre levnadsstandard för alla i hög grad en fråga om teknisk och vetenskaplig utveckling?

— Men teknologin löser inte fördelningsfrågan eller frågan om produktionens sammansättning. I själva verket har teknologins utveckling ensidigt gynnat några fläckar på jordklotet, där det finns stark köpkraft. Teknologin i sig själv är neutral. Den löser inga rättviseproblem. En stor del av nutida teknologi an-

vänds på ett människofientligt sätt.

Vilka är de mest angelägna förändringarna i Sverige i dag?

— Att fördjupa den demokratiska medvetenheten på alla plan genom en öppen debatt och att arbeta fram en produktion som styrs av sociala behovskriterier.

Är de östeuropeiska socialistiska samhällena förebildliga för oss?

— Nej! Det finns viktiga sociala delområden, där de har lyckats, men problemet med de östeuropeiska staterna är — historiskt sett — att de införde statssocialism utan förankring i en demokratisk tradition. En statsdirigerad planhushållning ensam garanterar inte att man får demokrati. Ryssland kom från en tsaristisk feodal struktur rakt in i statssocialism, och man har inte där förverkligat särskilt mycket av demokratin. De har i öst i vida delar vettiga produktionsplaner, men detta befriar ändå inte människorna särskilt mycket, eftersom de inte bereds möjlighet att skapa den politiska och sociala demokratin.

Björn Skogar

En rätt så flitig "vänsterpenna" är Björn Skogar, präst i Nyskoga, Värmland. Vi frågar honom hur stort intresset är för vänsterpolitik bland dagens unga kristna.

— Av universitetsungdomen är det väl inte mer än cirka en tredjedel som är aktivt intresserad av samhällsfrågor. De flesta flyter bara med strömmen rätt så passivt.

KRISS, den kristna studentrörelsen, har ju en klar vänsterprägel!

— KRISS har ofta dragit till sig kristna universitetsstuderande med en mera aktiv och utåtriktad syn på samhället. Att det ofta blivit politisk vänster för dessa beror väl på att de borgerliga partierna sällan för yngre människor syns ha något alternativ till det nuvarande samhället med dess stora problem.

Vad innebär kristet samhällsengagemang för dig?

— Om man som kristen bekänner sig till en tro på kärlekens och rättfärdighetens möjlighet, innebär detta att man inte kan fly undan samhällsproblemen. I kyrkans historia finns en rad exempel på hur de troende flytt undan, antingen genom att exkludera vissa grupper av människor från rättvisegemenskapen

eller genom att intressera sig enbart för så kallade andliga frågor, som då har frikopplats från prosaiska, vardagliga samhällsproblem. Jag menar att om kristendomen är allvarligt menad, måste den innebära att man aldrig får smita undan utan måste ta budet om nästakärlek på allvar, även när det gäller frågor om samhällets funktion och struktur. Hamnar man sedan som jag i en politisk vänsterståndpunkt, beror det väl på att man tycker sig där ha hjälp att analysera samhället grundligt och radikalt.

Kan du göra en värdering av de politiska partierna? Vilket kommer du fram till för egen del?

— Jag skulle gärna vara socialdemokrat, om nu SAP verkade efter sitt partiprogram och förde en socialistisk politik. Men i dagens läge pendlar jag mellan SAP och VPK. Jag är medlem av den socialdemokratiska arbetarkommunen på min ort, eftersom jag på den lokala nivån inte ser någon annan möjlighet just nu. Jag vill inte framträda som någon sekterist utan vill solidarisera mig med dem som jobbar på lokalplanet för SAP.

Socialismen har ju förverkligats i en del länder. Vad anser du om

t. ex. Östeuropa, Kuba och Kina? Är de ländernas socialism på något sätt förebildlig för oss?

— Det är klart att alla socialistiska samhällen visar exempel på stora missgrepp. Men jag uppfattar de socialistiska länderna Kuba och Kina som mycket hoppfullare samhällen än deras icke-socialistiska föregångare.

Vad tycker du om Östeuropa?

— Där har skapats ett auktoritärt samhällssystem. Och jag anser att ingen kultur värd namnet är möjlig i ett auktoritärt system. Jag uppfattar det jag läst om Kina som mycket mer positivt. Där försöker man skapa självständiga folkkommuner, där människorna är delaktiga i beslut som rör deras egen tillvaro. Människorna är verkligen medskapande där — och så har jag inget intryck av att det fungerar i Östeuropa, annat än kanske inom vissa begränsade områden.

Hur är den personliga friheten där?

— Den är givetvis begränsad. Men jag är inte beredd att falla in i den allmänna kritiken av de länderna, som säger att de har ingen frihet alls, medan vi har all frihet. Vi har inte heller all frihet. Hos oss är det så att man visserligen har frihet att konsumera, resa etc. om man har pengar. Men jag som bor här ute i glesbygden ser ju hur litet frihet folk har. Jag menar t.ex.: om du är 40 år och har förstört ryggen i skogen, vad har du för frihet då? Du är tvungen att flytta härifrån. Det är ingen polis som kommer och hämtar dig, men du är ändå tvingad att flytta. Vad är det för frihet? Och vilket liv flyttar du till? Du hamnar kanske i en förort till Karlstad eller Stockholm, och vilken frihet har du där? Friheten att se på TV och supa till tröst. Om pengarna räcker. Vi saknar i det här landet bl.a. rättigheten till ett meningsfullt arbete, och det är en stor ofrihet.

Hur menar du att ett socialistiskt samhälle skulle lösa sådana problem?

— Det är mycket möjligt att ett socialistiskt samhälle av den stelbent auktoritära typen skulle fungera ungefär som vårt. Men jag anser att ett socialistiskt samhälle i riktig mening skulle skapa en människornas delaktighet i besluten som rör dem själva. Man kan inte tala om socialism, om man inte menar människors inflytande över hur de skall utforma sitt eget liv. Hos oss kan visserligen folk öppet tycka vad de vill om regeringen, men deras röst spelar yt-

terst liten roll i samhällsutvecklingen. — Från och med 1974 är hela norra Värmland en enda kommun. Man får inte vara vilken Medel-Svensson som helst om man skall kunna göra sin röst hörd. Många har mer än 10 mil till kommunalkontoret.

Hur ser du på Jesus?

— För mig innebär Jesus framför allt ett förkroppsligande av ett sant mänskligt liv. Han visar oss att Guds rike är en realiserbar möjlighet. Jesus är så att säga bilden av den frigjorda människan.

Som präst accepterar du väl trosbekännelsen?

— Jag kan solidarisera mig med trosbekännelsen, eftersom jag vet ungefär hur den har kommit till. Men jag skulle ju aldrig skriva en trosbekännelse på det sättet. Det som är viktigt i kristendomen kan man med god vilja se uttryckt i trosbekännelsen — men för människor i dag är den ju ett dåligt uttryck för tron.

Skulle du vilja att den skrevs om?

— Ja, verkligen! Men problemet är att om vi skulle försöka med detta, skulle det antagligen uppstå en rad sinsemellan mycket olikartade bekännelser.

Ser du kristendomen mer som en social rörelse än som en idé om frälsning i ett kommande liv?

— Det är klart att kristendomen är en social rörelse! Vad är den annars? Den handlar om att tolka livet. Och även om den enbart vore bärare av den idé du nämnde, skulle den ändå vara en social rörelse, eftersom den är samhälleligt organiserad. Den existerar alltid i ett samhälle. — Kristendomen är en social rörelse, ty vad finns det för mänskligt liv som inte är socialt betingat? Detta hindrar inte att man som kristen ställs inför personliga avgörelser.

Men kristendomen är väl också för många människor ett hopp om frälsning i ett liv efter detta?

— Ja, men nu använder du ett språkbruk som jag har svårt för, eftersom det är så mångtydigt. Om jag talar om frälsning menar jag befrielse till att hantera en rad faktorer som hotar och förkväver livet. Dit hör även skulden och dödsskräcken. Vad gäller "livet efter detta", så har kristendomen upptagit en rad element från bl.a. platonismen. Ofta är det frågan om närallgigande och naturliga spekulationer, drömmar och förhoppningar. Men jag vill inte polemisera mot dessa inslag i kristendomen; jag anser mig inte ha nå-

gon fullmakt att kritisera människor för vilka det där är viktigt. Jag kan bara svara för vad jag själv tycker är betydelsefullt i kristendomen. Om man framtonar det där hinsides, så tappar man bort, tycker jag, vad som framstår som viktigt för mig. Dessutom fungerar ofta föreställningar av den här typen som ett "folkets opium", det är ovedersägligt.

Menar du att Jesus hade ett politiskt intresse?

— Det är klart att hans lära har politiska implikationer.

Finner du något exempel i Jesu uttalanden på att han ville omforma samhället?

— Nej, men det är uppenbart hur i många av berättelserna i NT Jesus vänder sig till någon som är underprivilegierad eller utstött. Han är publikanernas och syndarnas och de sjukas vän. Sjukdomen ansågs vara något slags straff, och man såg fatalistiskt på det som något den sjuke gjort sig förtjänt av. Men det centrala, så som jag ser det, i dessa NT-berättelser är att Jesus vägrar att acceptera denna resignation och att han upprättar den eländiga människan och infogar henne i den sociala gemenskapen. Detta handlar inte om politik i exklusiv mening. Men det handlar verkligen om samhället.

FÅ DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj, Danmark

VATTUMANNEN

Bokhandel och postorder.

Affär i Stockholm: Tegnérsgatan 43 A tel. 08/11 38 46

Affär i Uppsala: Svartbäcksgatan 22 tel. 018/10 61 90

Beställ vår katalog med den nya tidsålderns litteratur:

meditation, yoga, astrologi, flygande tefat, skivor, affischer, rökelse från

VATTUMANNEN

Box 2083
750 02 Uppsala 2

LÄST OCH KLIPPT

Djurens Rätt nr 4, 1973 innehåller bl. a. en artikel av Ellen Börtz med rubriken "En bokrecension som borde få försvararna av vivisektion att tänka om". Vi återger större delen därav:

I England har nyligen utkommit en bok av stor betydelse för vår sak, nämligen "Men, Animals and Morals". Boken är en antologi, som redigerats av tre yngre filosofer, Stanley och Roslind Godlovitch och John Harris. - United Action for Animals (UAA), New York, återger i ett särtryck Peter Singers recension "Animal Liberation" (ett manifest för en djurens befrielse) i New-York Review of Books 5/4 och kallar recensionen "en av de viktigaste artiklar som någonsin skrivits om bruket och missbruket av djur." — Här nedan följer UAA:s redogörelse för huvudargumenten i artikeln (vilka enl. min mening är utomordentliga).

"Vad artikelförfattaren säger är, att rasism och vivisektion är i grunden detsamma. Rasisten försöker rättfärdiga människors utnyttjande av andra människor (t. ex. slaveri) på basis av biologiska olikheter mellan dem; vivisektionisten försöker rättfärdiga människors utnyttjande av djur (t. ex. vid djurexperimentering) på basis av biologiska olikheter mellan dem; rasisten pekar på genetiska olikheter (såsom hudfärg och hårtyp) och på olikheter i beteendet (t. ex. betr. kultur) som stöd för sitt påstående, att somliga människor står högre än andra; vivisektionisten pekar också på genetiska olikheter (t. ex. päls och fjädrar) och olikheter i beteendet (t. ex. gåendet på fyra ben) för att stödja sitt påstående, att djur är 'nyttigheter' vilka endast existerar för dens nytta, som står högre än alla andra arter, d. v. s. människan.

Rasisten tror att han är berättigad behandla medlemmar av andra mänskliga grupper på ett sätt, vilket skulle vara orätt, om han behandlade medlemmar av sin egen art så. Det finns ett ord för vivisektionistens attityd och fördomar, och det ordet är speciesism (specie = art). 'Artism' och rasism är i själva verket samma sak, endast deras före-

mål är olika.

Författaren påpekar, att olikheten hos arterna icke kan användas som ett argument för djurexperiment, eftersom vivisektionisten i första hand måste peka på likheterna mellan djur och människor för att kunna rättfärdiga sina experiment. Författaren tillbakavisar påståendet, att emedan djur saknar språk, de skulle sakna medvetande och sålunda inte kunna veta att de lider och framhåller, att om frånvaron av språk innebär ett berättigande för experimenterande, då skulle också ett människobarn kunna användas för vivisektionisternas laborationer.

Författaren erinrar om att de yttre tecknen på smärta hos människor, som jämmerskrik, vridningar av kroppen och andra sätt att försöka undvika det, som orsakar plågan, också finns hos djuren, och att det inte finns något skäl att tro, att ett djur utan språk icke kan lida. — Han besvarar frågan, huruvida en antivivisektionist skulle vara beredd att låta tusen människor dö, om de kunde räddas genom experiment utförda på ett enda djur, genom att fråga huruvida forskaren skulle vara beredd att experimentera med en sex månaders människa av samma skäl. — Forskarens beredvillighet att använda icke mänskliga arter är, säger författaren, helt enkelt diskriminering."

Nr 4—5, 1973 av Vigör, som utges av socialstyrelsens nämnd för hälsoupplýsning, är ett anti-röknummer. Allan Aarflot bidrar bl. a. med följande självklara men ännu ej av samhället accepterade synpunkter.

"Det vi idag vet om tobaksrökens aggressiva och farliga komponenter gör att rökning kan karakteriseras som hygieniskt oförsvarligt, intellektuellt ohållbart och socialt oacceptabelt. Det är på detta område — det sociala — som insatsen måste koncentreras till allas bästa. Var och en måste själv kunna få välja om man vill utsätta sig för tobaksrökens skadeverkningar. Hittills har det varit så att rökarna har prioriterats i sociala sammanhang, de har kunnat röka var som helst och därmed tvingat alla andra att bli passiva rökare. Många har känt detta som en tobaksdiktatur.

Vi tror att tiden är inne att införa rökdemokrati, dvs lika rättigheter för rökare och ickerökare. I praktiken betyder detta att rökning inte längre kan accepteras i sociala sammanhang utan bara i speciella rökum där andra människor inte kan besväras eller skadas av röken.

Det är viktigt att poängtera att detta kommer att gagna alla parter."

Vigör utkommer fem gånger om året och erhålles gratis från A 5:III, Socialstyrelsen, 106 30 Stockholm.

Illustration i Vigör nr 4—5, 1973.

PARAMAHANSA YOGANANDA

YOGI I LIV OCH DÖD

Paramahansa Yogananda inträdde i mahasamadhi (en yogis medvetna slutliga lämnande av kroppen) i Los Angeles, Kalifornien den 7 mars 1952, efter att ha avslutat sitt tal vid en bankett till ära för Indiens ambassadör, Hans Excellens Binay R. Sen.

Den store världsläraren demonstrerade värdet av yoga (vetenskaplig teknik för Gudsförverkligande) inte blott i livet, utan också i döden. Flera veckor efter hans död sken hans ansikte oförändrat med den gudomliga oförgänglighetens ljus.

Direktören för Los Angeles kommunala begravningsväsen, Mr. Harry T. Rowe, Forest Lawn Memorial-Park (där den store mästarens kvarlevor är placerade tillsvidare), har sänt Self-Realization Fellowship ett av notarius publicus granskat brev, från vilket följande utdrag är taget:

"Frånvaron av något som helst synligt tecken på upplösning i Paramahansa Yoganandas kvarlevor är det märkvärdigaste fallet i vår erfarenhet... Ingen fysisk upplösning var synlig på hans kropp, inte ens tjugo dagar efter hans död... Inget tecken på upplösning till stoft var synligt på hans hud och ingen uttorkning ägde rum i kroppens vävnader. Detta fullkomliga bevarande av ett lik är, såvitt vi vet från begravningsbyråns annaler, utan motstycke... Vid emottagandet av Yoganandas kvarlevor förväntade sig begravningspersonalen att genom kistans glaslock kunna iaktta de sedvanliga fortgående tecknen på kroppens upplösning. Vår förundran växte, då den ena dagen gick efter den andra utan att föra med sig någon synlig förändring i kvarlevorna, som stod under observation. Yoganandas kropp var tillsynes i ett mi-

rakulöst tillstånd av oföränderlighet...

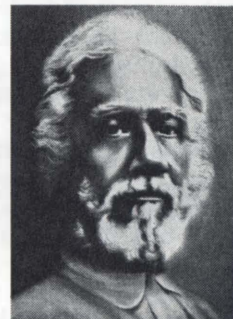
Ingen lukt av förruttelse märktes vid någon tidpunkt från hans kropp... Yoganandas fysiska utseende var den 27 mars, strax innan bronslocket lades på plats över kistan, precis detsamma som det hade varit den 7 mars. Den 27 mars såg han lika frisk ut och lika oberörd av förruttelse som den natt han avled. Den 27 mars fanns det ingen anledning att säga, att hans kropp överhuvudtaget hade undergått någon synlig fysisk upplösning. Av dessa skäl kan vi återigen konstatera att Paramahansa Yoganandas fall är unikt i vår erfarenhet."

Den ovan återgivna texten finns som företal till boken *An Autobiography of a Yogi* av Paramahansa Yogananda (1893—1952). Denne, vars verkliga namn var Mukunda Lal Gosh, var född i Gorakhpur i det nordöstliga Indien nära Himalayas bergstrakter och blev elev till Swami Sri Yukteswar Giri (1855—1936). Om sin guru skriver Yogananda i boken: "Sri Yukteswar överförde ousäglig kunskap till mig. Om jag kom till ashramet i ett bekymrat eller likgiltigt sinnestillstånd, förändrades min inställning omärkligt. En välgörande ro sänkte sig över mig vid blotta åsynen av min guru. Var dag tillsammans med honom var en ny upplevelse av glädje, fred och visdom. Aldrig fann jag honom känslomässigt vilseförd eller förgiftad av begär, vrede eller bindning till en människa. Fastän född dödlig som alla andra, uppnådde han identitet med Härskaren över rum och tid. För min mästare fanns det inget oöverkomligt hinder för samsamsmältningen av det mänskliga och det gudomliga. Jag förstod efter-

hand, att det inte existerar något sådant hinder, annat än i människans bristande andliga dristighet." Liksom en gång Vivekananda blev Yogananda inbjuden att tala på en religiös kongress i Amerika. Det var 1920. Han kom sedan att stanna där till sin död 1952, fränsett ett besök i Indien 1935—1936. Paramahansa Yogananda höll föredrag över hela U.S.A. och talade till hundratal klubbbar, kollegier, kyrkor och församlingar av olika kategorier. Mellan 1920—1930 deltog tusentals amerikaner i hans yogaklasser (Kriya Yoga). Han grundlade två icke-sekteristiska ideella organisationer: Self-Realization Fellowship (SRF) i U.S.A. och Yogoda Satsanga Society (YSS) i Indien. "Jesus Kristus, Mahavatar Babaji, Lahiri Mahasya och Sri Yukteswar har välsignat detta arbete", sade Yogananda, "och har försäkrat att det kommer att leva och växa. Det tillfredsställer människans mest påträngande behov mitt i atomålderns ångest: behovet av att känna och praktisera en bestämd vetenskaplig teknik för att uppnå direkt personlig Gudsupplevelse."

(Översättning från engelskan och sammanställning av John Blom)

Swami Sri Yukteswar

GUN NORDIN

Vi är havande med
KÄRLEKSMÄNNISKAN.

Två möttes...
den ene frågade:

— Vem är Du? —

Den andre svarade:

— En droppe på väg till Havet. —

— Vad är Du på vägen då? —

— En människa som lyssnar och försöker att förstå. —

— Varför lyssnar Du och vad vill Du bli? —

— Jag försöker lära mej att bli medmänniska, blev svaret,

medmänniska med mej själv och med Dej, sade och gick.

Den som frågat stod undrande kvar... vad var det för en underlig figur?

Medmänniska med sej själv och med mej!

GUN NORDIN:

— I den "NYA TID" som vi redan är inne i, kommer vi människor att mer och mer ställa oss frågorna — vem är jag, hurdan är jag? Detta kommer att medföra att vi lär oss att se på oss själva, på vårt tänkande och handlande, på ett annat sätt än tidigare, och vi lär oss att lyssna till varandra för att förstå och lära av varandra. Arten människa är havande med Människan till Guds Avbild, och det är här och nu vi förbereder denna födelse. Det är Du och jag som skall skapa fred på jorden och bättre villkor för allt och alla, och självkänedom är nödvändig för att vi skall kunna födas till medmänskliga och kärleksfulla väsen.

De fyra bilder jag ger åt Dej på sidorna 12—15 är meditationsbilder som vi behö-

ver, jag och Du. Vi behöver vara stilla inför dem, inte skjuta dem ifrån oss och vara rädda för dem och tycka "usch vad obehagligt". Nej, stanna i begrundan och se speglingen i oss själva och omvärlden. "Se, solen är Din" betyder, att Du är ett ljusväsen av Gudomligt Ursprung och Du bär inom Dej alla möjligheter då Du rensat bort det som hindrar Dej från att förverkliga Dej Själv. Då Du vågar använda Dej Själv, ger Du också andra möjlighet att använda sej själva på sina villkor och efter sina möjligheter. Detta önskar jag oss alla — att mogna till medmänniskor med oss själva och varandra för att kunna skapa en bättre värld att leva i och inte glömma — "att för vår likgiltighets skull och på grund av vår tystnad" har allt ont och orättfärdigt kunnat ske på jorden.

Leva på låtsas...

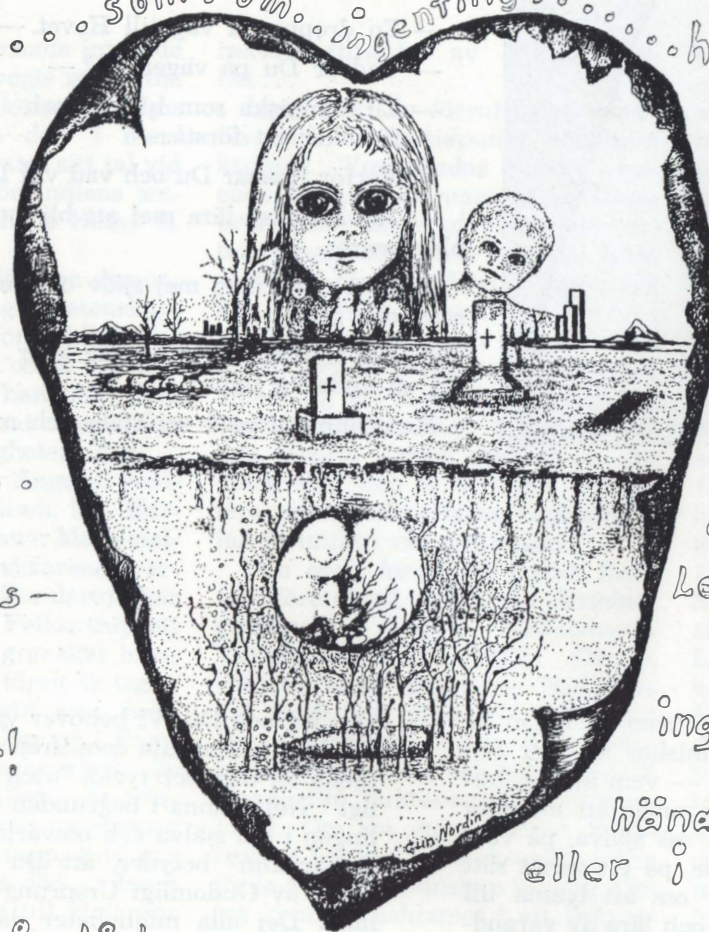
Man släpper nervgastuber i havet i natt -
som kan gå sönder -
kanske när som helst!

Det kan kanske hända i natt- eller i morgon -
men vi måste fortsätta att leva
som om ingenting hänt -

Leva... som om... ingenting... händer...

Låtsas,
att
med
maten
vi äter
har
ingenting
hänt..

Leva på
låtsas -
som om
ingenting
hänt!

Känna
vårt barn
sparkas
i magen
föda våra barn -
låtsas,
att de skall
födas till
en frisk värld..

Leva som om
ingenting hänt -
som om
ingenting händer
i går -

händer i natt
eller i morgon...

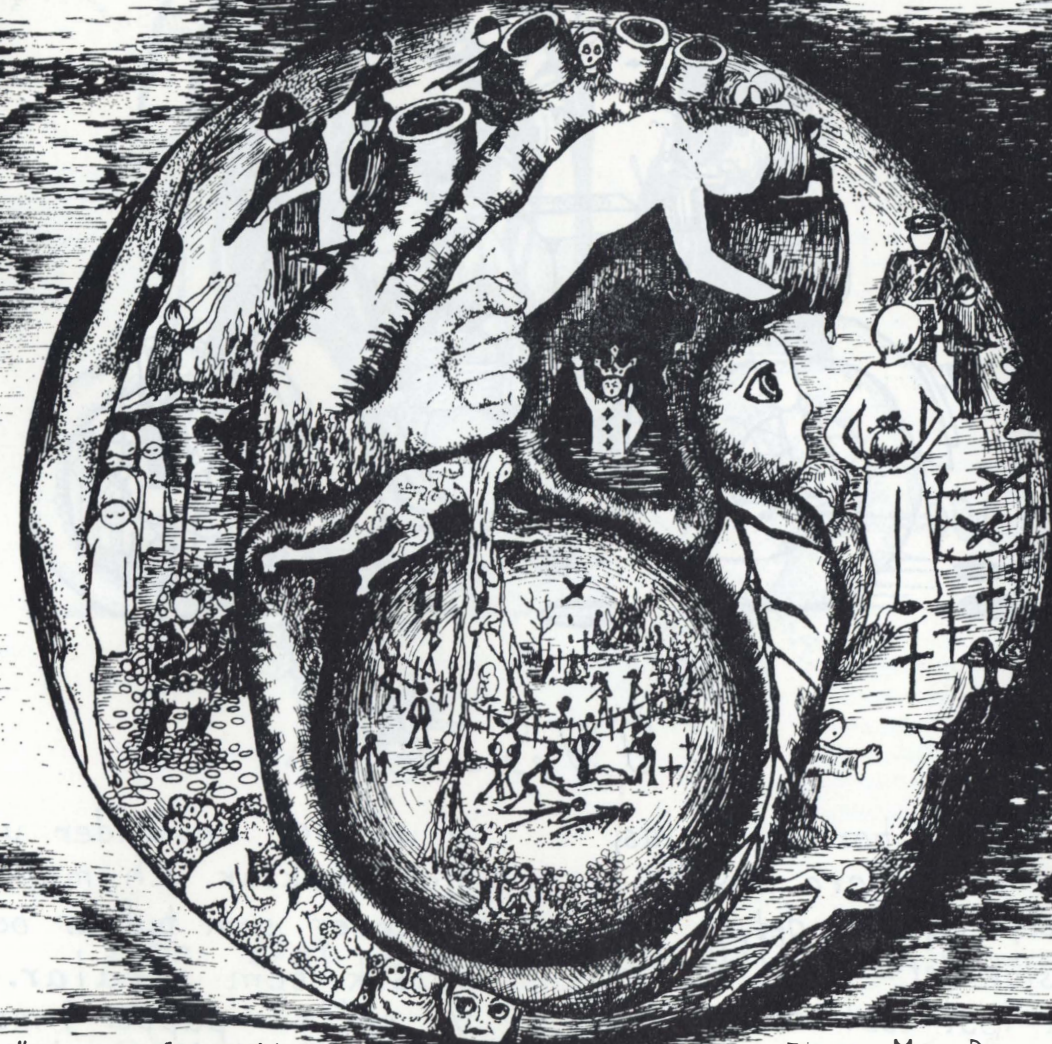
Leva på låtsas...

Leva - som om vi vore blinda
och inte ser

Vetande - att inuti oss - ser vi -
gråtande - fulla av ångest - lurade på livet -
AV VEM - AV VILKA?

DEN
KNUTNA
HANDENS
VÄRLD...

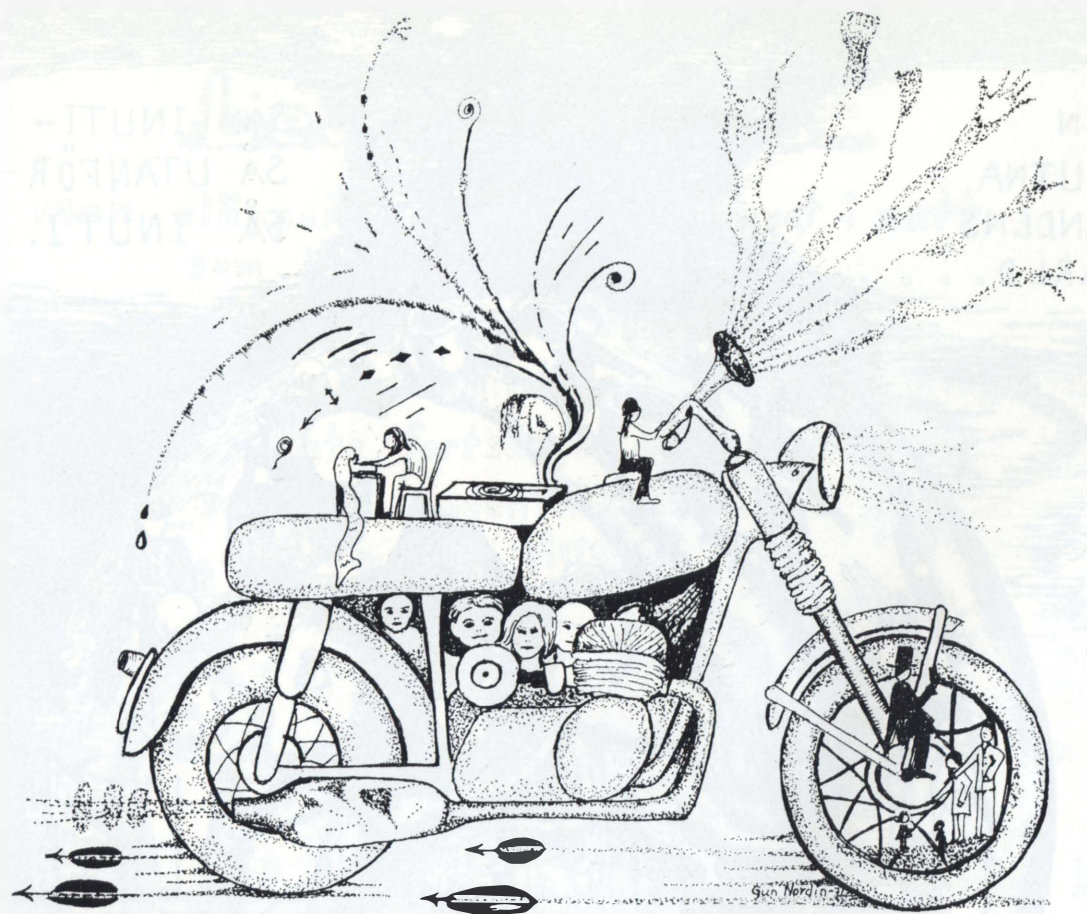
SÅ INUTI -
SÅ UTANFÖR -
SÅ INUTI...

KAMP FÖR ATT FÅ - MAKT.
KAMP FÖR ATT ÖVERLEVA.
DEN KNUTNA HANDEN -
DET OFÖDDAS ÅNGEST...
DET UTANFÖR EN SPEGLING
FRÅN VÅRT EGET INRE -
EN SPEGLING FRÅN - DET UTANFÖR.
HUR HAR DU OCH JAG EGTENLIGEN
TÄNKT OSS ATT KRIGEN PÅ JORDEN
SKALL KUNNA TA SLUT?

VILKA KRIG?
DE VI SER DÄRUTANFÖR OSS SJÄLVA?
DE VI FÖR INUTI OSS SJÄLVA?
DEN KNUTNA HANDEN ÄR KANSKE
DIN ELLER MIN OCH VÄNDS
MOT DE SOM STÅR OSS NÄRA -

-ELLER MOT DEN SOM SITTER
PÅ ANDRA SIDAN SKRIVBORDET -
ELLER MOT DEN SOM ARBETAR
MITT EMOT OSS PÅ FABRIKEN...
JUST NU KANSKE MINA OCH DINA
HÄNDER ÄR KNUTNA TILL STRID -
ELLER KNUTNA - FÖR ATT INTE
GE VÄRME IFRÅN SEJ...
KAN VI INTE ÖPPNA VÅRA
HÄNDER OCH GE ÅT VARANDRA
DERAS VÄRME?
DET ÄR JU JAG OCH DU SOM
TILLSAMMANS MÅSTE HITTA
EN LÖSNING FÖR
DEN KNUTNA HANDENS VÄRLD!

TYST?

Redan det lilla barnet tystas,
tyst - var bara tyst.
Vi bär det, vaggar det,
kanske slår det -
var bara tyst-tyst-tyst...
stör oss inte - skrik inte -
var bara tyst - TYST...
och Barnets Röst tystnar
och blir den Vuxnes Tysta Röst.
Så fick vi då tyst!

Människor som lider
skall vara tysta.
Människor som plågas
skall vara tysta.
Människor, som vill säga högt
det alla innerst vet är fel -
skall vara tysta?

I stället använder vi
motorcyklar och mopeder,
motorer som bullrar och dånar,
musik som skrålar.
Vi sätter papper i maskiner
och skriver långa bulletiner
för med Rösten -
skall Du vara tyst.
Med det som är Du Själv-
skall Du vara TYST?

Gör Det DU Vill av Ditt Liv!

Så stora ögon Du har mitt barn,
så stort Du tittar och vill.
Släpp fritt förtrampade Barnet Ditt
och räck ut Din hand -
"Se Solen är Din!"
Tag den i Din hand,
tänd Dina ögonljus med den,
tyck om Dej Själv
och känn, att Livet är Ditt!

Parapsykologi i science fiction

av Bertil Falk

När Sökarens redaktör bad mig skriva en artikel om parapsykologi i science fiction — ett oerhört vittomfattande ämnesområde, som jag ingalunda kan täcka upp helt — kom jag osökt att tänka på en för mig personligen mycket betydelsefull händelse, som torde ha inträffat i vecka 19 eller 20 år 1942, ungefär samtidigt som jag fyllde nio år.

I kiosken vid Enebybergs station utmed Roslagsbanan köpte jag för 35 öre nr. 19 av Jules Verne Magasinet/Veckans Äventyr. I det numret började följetongen **Hjälten från krigsskolan** av Manly Wade Wellman.

Wellman tillhörde den flyhänta gruppen av snabbskrivande yrkesförfattare, som skrev för brödfödan enligt rådande pulpformulas för amerikanska pulpmagasin. Han tillhörde, i likhet med de flesta av sina kolleger i depressionens USA under 30-talet, inte den grupp författare, som lade ned ett stort arbete på att skriva väl. Illa betalda, som de var, gällde det att skriva fort och mycket och koncentrera sig på en spännande handling. Handlingen i den här romanen var inte dum i en 9-årig pojkes ögon. Den handlade om marsianer på jorden. Och marsianerna var tankeläsare. Hjälten, kadett Harry Devlin vid West Point, tillhörde den sällsynta grupp av jordmänniskor, vars tankar inte kunde läsas av marsianerna. Och så här skrev Wellman om en marsian:

På huvudet hade han en lurvig kalufs av långa känsliga borst, där det marsianska medvetandesinnet hade sitt säte, och i andningshålet hade han en talapparatur. Hans hud var grön och vårtig som en paddas, och ögonen sköto fram som biljardbollar.

I en fotnot till denna beskrivning av en marsian heter det hos Wellman: "Detta marsianska medvetandesinne motsvarar närmast jordmänniskornas fem sinnen och är nyckeln till marsianernas telepatiska förmåga."

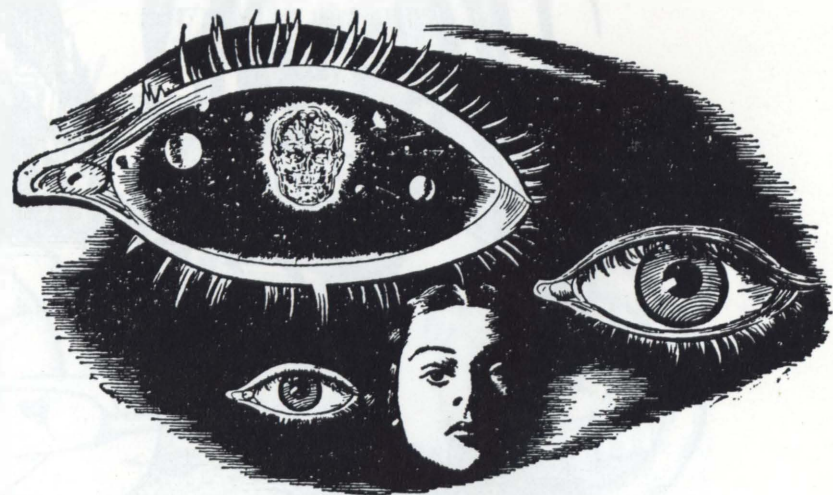

Illustration till tredje delen av Isaac Asimovs trilogi om Stiftelsen. Bilden illustrerar utomordentligt väl det parapsykologiska inslaget i romansviten. Teckningen är hämtad från **Häpna!** nr. 5, 1959.

Utan att närmare gå in på handlingen kan tilläggas att marsianerna Bexlann och Zaang i romanen uppfinner en apparatur för att förstärka tankevägor åt kadett Devlin.

Det var ett slags hätta bestående av ett metallband och ett nät av ledningstrådar över hjässan. På sidorna sutto två skivor, som skulle trycka mot tinningarna. Ledningstrådarna voro förbundna med batteriets kraftfält. Och så här fungerade apparaturen:

Han kände hur det började vibrera i huvudet på honom. Han väntade ett ögonblick för att vänja sig vid denna sensation. Så lutade han sig bakåt och försökte koncentrera sina tankar på Bexlann.

Han såg en bild för sitt inre öga. Harry slöt ögonen. Bilden blev klarare och den tycktes likasom reflekteras på ögonlockens innersidor. Det var en intensivt röd slätt med underligt mossgröna torn vid horisonten. Tydligt

ett marsianskt landskap — Bexlann tänkte på sitt hemland. Dessutom tänkte han på andra saker. Harry hörde röster i sitt inre. Och några rader längre fram: Harry Devlin tyckte att han trevade i mörkret. Det var som om Bexlann talade med någon annan — och just som Harry kom på idén hördes ett meddelande långt bort ifrån.

Vidare:

Harry ansträngde sig intensivt för att lyssna med sitt inre öra. Det var som att avlyssna ett privat telefonsamtal. Vare sig det nu berodde på övning eller naturlig fallenhet kunde Bexlann upprätthålla telepatiska förbindelser med någon långt borta, och nu råkade det slumpa sig så att denne "någon" diskuterade just det Rakkam antytt — marsianernas hemliga fiendskap mot allt jordiskt. Så långt Wellman. Som vi märker drar han parallellen med telefonsamtal, när han beskriver Devlins tjuvavlyssning av tankesamtalen.

Och han talar om ett "inre öra". Men låt oss gå vidare i tiden till första numret av sf-tidskriften **Häpna!** som kom år 1954. Där började A. E. van Vogts roman **Slan** att löpa som följetong.

I sin bok om de banbrytande science fiction-författarna, **Seekers of Tomorrow**, skrev sf-historikern Sam Moskowitz ett särskilt avsnitt om just van Vogt och han inledde avsnittet med orden: "Det finns människor som har blivit berömda för att de tillfört språket ett enda nytt ord. A. E. van Vogt är ett bra exempel. Hans term 'slan' som en beteckning för en människa som genetiskt besitter överlägsna förmågor har nästan helt ersatt ord som 'mutant' och 'övermänniska', när science fiction-läsare kommunicerar med varandra."

Moskowitz överdriver kanske, men faktum är att **Slan** är en klassisk sf-roman och att den under en lång period uppfattades som en över-skuggande händelse inom sf. Det var i **Astounding Science-Fiction**, september 1940, som **Slan** började att löpa som följetong i fyra delar.

Slan, som svenska läsare fick stifta bekantskap med 1954, handlar om Jommy Cross, som tillhör en mutantras. Skillnaden mellan slanerna och människorna är den att slanerna kan läsa tankar. Det finns fysiska skillnader också. Slanerna har två hjärtan och antennspröt i huvudet. Människorna jagar dessa varelser skoningslöst.

Hur har då van Vogt tänkt sig denna telepatiska förmåga? Bäst är att låta honom själv komma till tals från första kapitlets första rad. Mor och son befinner sig i den stora staden mitt ibland människorna. Snart ska modern skjutas ned på öppen gata:

Hans mors hand kändes kall kring hans egen. Hennes fruktan var ett lågt, hastigt dunk som fortplantade sig från hennes hjärna till hans, medan de med snabba steg gick nerför gatan. Hundratals andra tankar nådde hans hjärna från människoströmmen som de mötte och inifrån husen som de gick förbi. Men endast hans mors tankar var klara och sammanhängande — och de var fyllda av skräck.

— De följer efter oss Jommy, telegraferade hennes hjärna. De är inte säkra, men de misstänker oss. — — —

— Jommy! Känner du deras fiendlighet? Har du fått förmågan att uppfatta känslor hos männi-

skor på avstånd?

Han ansträngde sig. Den ständiga strömmen av otydliga tankar som flöt från människomassorna omkring dem växte till en våldsam virvel.

I fortsättningen får läsaren följa hur den moderlöse slanen Jommy växer upp och hur hans telepatiska förmåga tilltar i styrka i takt med att han själv utvecklas fysiskt och psykiskt.

Hos van Vogt finns den telepatiska förmågan latent hos människorna. Genom en mutation, som man till att börja med tror är resultatet av ett experiment, men som sedan visar sig vara naturlig, blommar människans dolda telepatiska förmåga ut i full styrka hos slanerna.

Om författaren van Vogts senare utveckling kan noteras att han blev starkt attraherad av en annan sf-författare, som i majnumret 1950 av **Astounding Science Fiction** fick sin artikel **Dianetics: The Modern Science of Mental Healing** publicerad. Författaren var den numera beryktade L. Ron Hubbard.

van Vogt ägnade sig med stor entusiasm åt denna nya lära om mental helbräddagörelse och det gjorde han inom **Dianetics Research Foundation**, medan som bekant Hubbard vidareutvecklade sina idéer till en ny religion, scientologin, som utvecklats till en världsomspännande rörelse med en militant attityd till omvärlden och med mycket kontroversiella inslag både vad beträffar lära och metoder.

Det förefaller också som om van Vogt och Hubbard gemensamt — tyvärr — har ett mindre sympatiskt övermänniskotänkande i sina resonemang.

Slan kom 1973 på svenska i bokform och i bokform har på senare år också romansviten om **Stiftelsen** av Isaac Asimov, som också har gått som följetong i **Häpna!**, publicerats på svenska i en nyöversättning av mycket flitige förläggaren, författaren, trubaduren, översättaren, tidskriftsutgivaren m. m. Sam J. Lundwall. Stiftelsetrilogin är i ännu högre grad än **Slan** att betrakta som en klassiker inom sf. Den har också parapsykologiska inslag.

Stiftelsen är berättelsen om psykohistorikern Seldon, som skapar en stiftelse, vilkens uppgift är att förkorta en genom psykohistorisk trendextrapolering förutspådd kaotisk period i mänsklighetens historia, så att den bara kommer att omfatta en kort period i stället för en ansevärd tidrymd av fasa för män-

niskosläktet.

Århundradena går och Stiftelsen tycks klara av alla kriser. Då uppträder plötsligt en mutation, Mulan, eller Magnifico, en fysiskt sett nästan blek och löjlig, clownbetonad varelse, ungefär beskriven som en hovnarr. Men rent psykiskt är han en av de märkligaste människor som funnits. Hans uppträdande slår sönder alla Seldons och Stiftelsens beräkningar — förefaller det — och från ingenting börjar Mulan att lägga under sig hela universum.

Mulan kan ta människornas sinnen i besittning. Han kan manipulera med människors känslor och få dem att tycka om honom, tjäna honom. Det är inte frågan om telepati. Det handlar om att behärska andras känslor. Låt mig citera det parti, där han berättar om hur han misslyckas med att krossa Stiftelsen:

— Er hustru var misstaget. Er hustru är en ovanlig person. Jag hade aldrig träffat någon liknande i hela mitt liv. Jag... Jag... Magnifico tystnade plötsligt. Han återhämtade sig med en ansträngning. Han fortsatte bister: — Hon tyckte om mig utan att jag behövde jonglera med hennes känslor. Hon tyckte varken att jag var fränstötande eller löjlig. Hon tyckte synd om mig. Hon tyckte om mig!

Förstår ni inte? Kan ni inte förstå vad det betydde för mig? Ingen hade någonsin... Nåja, jag... uppskattade det. Mina egna känslor bedrog mig, trots att jag behärskade alla andras. Jag höll mig borta från hennes sinne, förstår ni, jag laborerade inte med det. Jag tyckte alldeles för mycket om den naturliga känslan. Det var mitt misstag...

Mulan kunde alltså kontrollera sina medmänniskors känslor. För att nå masseffekt utnyttjade han också en särskild form av synintryck och musik, som han skapade på sin orgelliknande visi-sonor. Asimov beskriver så här hur en människa upplevde visi-sonorens färger och musik och känslor:

En glittrande matta rullades ut och virvlade kring, den spann ett tunt nät som inneslöt hela rymden, och från det sköt lysande skott uppåt och grenade ut sig i träd som frambringade en egenomlig musik.

Bayta satt innesluten i den. Musiken vällde över henne i snabb flykt. Hon sträckte ut handen för att röra vid ett bräckligt träd, och blommande snöflingor

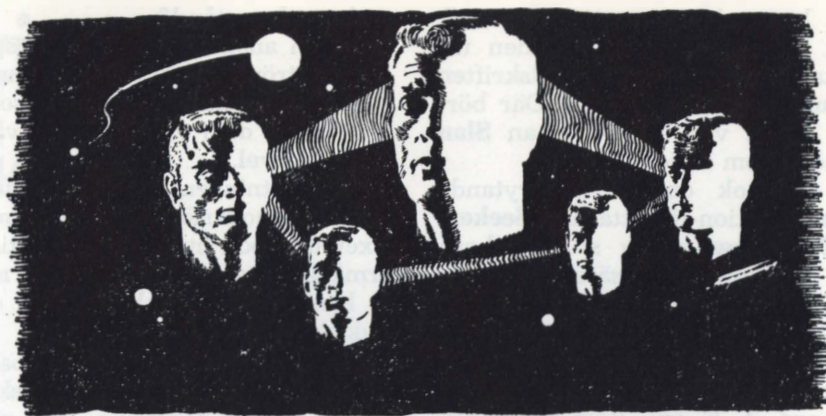
svävade ner och bleknade bort, var och en med sin egen svaga klingande ton.

Senare i boken förklarar Mulan hur visi-sonoren fungerat. Som en "fokuseringsmekanism. På sätt och vis är den i sig en primitiv mekanism för känslokontroll. Med dess hjälp kan jag behandla stora människogrupper och justera enstaka människor synnerligen effektivt." Med andra ord: mutantens naturliga förmåga att behärska andra sinnen förstärks med teknikens hjälp.

Redan på 40-talet dök Alfred Bester upp i **Jules Verne Magasinet** utan att sätta några spår i de svenska sf-läsarnas tillvaro. Men på 50-talet kom han med två parapsykologiska framtidsromaner. Först kom **The Demolished Man**, som i Sverige publicerades under titeln **Ensam mot universum**. I boken behärskas samhället av en grupp telepater, som gör att det blir omöjligt att dölja ett mord. Ett mord begås och vi får följa proceduren fram till slutet, där mördarens psyke bryts ned till barnstadiet och sedan byggs upp igen. Men framför allt är Besters roman **Tiger Tiger** om den enfaldige grantaren Gulliver Foyle ett paradnummer vad beträffar parapsykologisk ekvilibristik i litterär tappning.

I **Jules Verne Magasinet**s första nummer år 1940 hade Eando Benders direkt på Dumas gamla **Greven av Monte Christo** kalkerade berättelse **Fem steg mot morgondagen** publicerats. Som Sam J. Lundwall påpekat i sin bok **Science Fiction från begynnelsen till våra dagar**, så är även Besters **Tigermannen**, som den på svenska kom att heta först som följetong i **Galaxy** och sedan i bokform år 1973, kalkerad på Monte Christo-motivet. Besters båda böcker är minst sagt magnifika och vad **Tigermannen** beträffar har han onekligen ingjutit nytt liv i den fascinerande sagan om greven av Monte Christo.

Liksom van Vogt med ordet "slan" så har Bester med ordet "granta" infört ett nytt begrepp inom science fiction. Ordet "granta" är en term som kan sägas innefatta begreppet "individuell teleportering". Teleportering eller teleportation är ett fenomen, som påminner om PK-fenomenet, psykokinesi-fenomenet. Nyligen såg vi det i TV i en film från Sovjet, som visade hur PK-mediet Nelya Mikhailova, utan att vidröra föremål med sina händer, får dem att röra sig på en bordsskiva. (Tyvärr var inte bordsskivan av glas,

Denna illustration är hämtad från Asimovs Stiftelsen, del III "Andra Stiftelsen", som dels gått som följetong i **Häpnad**, varifrån bilden hämtats, dels kommit ut i bokform. Science fictionteknikerna har utvecklat en speciell teknik för att uttrycka mental kontakt, vilket klart torde framgå av bilden.

så filmen bevisade förvisso ingenting.) Teleportation är också en form av förflyttning av föremål — men över stora avstånd och med i stort sett ögonblicklig effekt.

Det finns beskrivningar av påstådda teleportationer med människor som de förflyttade föremålen. En mycket omdiskuterad händelse är det experiment som den amerikanska flottan i all hemlighet sägs ha företagit 1943, då en jagare vid Philadelphias redd plötsligt försvann för att omedelbart dyka upp igen på Norfolks redd i Virginia, 64 mil längre bort.

Den nyligen bortgångne naturvetenskapsmannen dr. Ivan T. Sanders vid **The Society of the Investigation of the Unexplained** (Sällskapet för utforskning av det oförklarade) tillhör dem, som efteråt har försökt att få klarhet i vad som egentligen hände.

I förbigående vill jag nämna att det finns två förslag till lösning på teleportationsproblemet, vad beträffar händelsen med den amerikanska jagaren, och att dessa båda lösningar finns framlagda på svenska i Robert Charroux' bok **På jakt efter det oförklarliga**. I den ena förklaringen skulle vi ha att göra med en elektromagnetisk möbiusremsa, en oerhört fascinerande tanke. Den andra förklaringen utgår från det likartade beteendet hos atompartiklar, som, i likhet med vad som påstås om jagaren, har förmågan att utföra ögonblickliga lägesförändringar.

Hur det än är med den saken... hos Bester har en man vid namn Grant upptäckt människans förmåga att granta. För att underlätta detta ordnas med särskilda grantningsstationer. Det hörs ett lätt ploppande

läte i luften, när folk grantar iväg från en plats till en annan, kanske flera hundra mil därifrån. Plopp-ljudet är luften, som slår ihop över tomrummet, som uppstår där människor försvunnit.

För att kunna granta måste människorna pranta in en perfekt bild av platsen de ska till i hjärnan. Det är för att underlätta inprantningen man byggt särskilda grantningsstationer. I denna värld uppträder Gulliver Foyle. Han placeras i en omöjlig situation, där han sitter fast och brinner som en levande fackla.

I skräck och smärta skärps hans sinnen förbi hans vardagsförmåga. Han lyckas pressa sin psykiska förmåga att granta förbi bristningsgränsen och grantar i panik, hetsad av skräck och smärta, inte bara i rummet, utan också i tiden. Han teleporterar sin kropp ur det brinnande helvetet och denna besinningslösa flykt för honom till ställen där han tidigare under sitt liv har varit. Kommen så långt i boken får man också förklaringen till varför en brinnande man dykt upp för Gulliver Foyle i olika avsnitt. Han har hela tiden skådat sig själv grantande i tiden tillbaka till orter, vilkas koordinater han haft inpräntade i sin hjärna.

En märklig roman i vilken de parapsykologiska fenomenen förenats med ett fantasteri och — ska man kanske säga — en förmåga att berätta, som Bester är ganska ensam om. Han är personlig i sina skrivelser.

Vi har här bara snuddat vid en mängd andra ESP-fenomen, som finns rikligt representerade i science fiction-litteraturen. Konstgjord reinkarnation, som ryssen Vladimir L.

Raikov framgångsrikt påstås experimentera med i Sovjet, vilket Sheila Ostrander och Lynn Schroeder beskrivit i sin omdiskuterade bok **Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain** (Psykiska upptäckter bakom järnridån), har sf-författarna sysslat med, för att ta ett extremt exempel. Det finns knappast någon variation eller parapsykologisk idé, som sf-författarna inte någon gång har nosat på.

Nu är naturligtvis litteratur av denna typ fantasieggande och spännande läsning. Men har den något att ge den parapsykologiska forskningen? Svaret på den frågan anser jag måste bli ett klart JA!

Det måste vara en rimlig tvärvetenskaplig (litteraturhistoria och parapsykologi t. ex.) forskningsuppgift att kartlägga all den litteratur — den må vara sf eller inte — som i litterär form har behandlat parapsykologiska fenomenen.

Framför allt förefaller det att vara av behovet påkallat att få en kartläggning av vilka möjligheter författarna har skapat utöver vad man i dag anser sig känna till samt hur författarna har tänkt sig att fenomenen kan förklaras, upprepas, nyttjas.

Utifrån en sådan kartläggning kan man sedan systematiskt söka sig fram rent praktiskt i försök som

man i dag kanske inte tänkt på. Det kan ju mycket väl tänkas att en författare rent instinktivt råkat fastställa något väsentligt i förbifarten medan han skrivit en spännande bok. En författare med ESP måhända.

Alla prenumeranter hösten 1973 får detta nummer. Men nu gäller det förnya prenumerationen. Annars slutar tidningen komma.

Vill ni veta mer om

KRISTEN VETENSKAP

kom då till kyrkolokalen, Kungsgatan 88, Stockholm där ett föredrag hålles av Miss Nancy Huston tisdagen den 26 mars kl. 19.00 på engelska Svensk översättning uppläses kl. 20.15.

Fritt inträde

FINN ALLA DINA SJÄLSLIGA KRAFTER

Dianetik: Utvecklandet av en vetenskap av L. Ron Hubbard öppnar dörren till din själs häpnadsväckande inneboende möjligheter. ● Om du är en som vandrar på vägen mot högre förmåga och medvetenhet, då måste du läsa den här boken!

DINA HÄPNADSVÄCKANDE...

...själsliga krafter beskrivs i detalj. De dolda hinder som gör att du inte helt och hållet kan använda dessa krafter avslöjas. Du kan vinna mycket större förståelse av ditt själv, och du kan lära dig använda dina inneboende möjligheter.

KÖP DEN NU

Dianetik: Utvecklandet av en vetenskap
Skicka helt enkelt 25 kr. tillsammans med denna kupong till: Publikationsdepartementet AOSHDK Scientologikyrkan Jernbanegade 6, 1608 Köpenhamn V Danmark.

Jag bifogar en check på _____ kr för _____ ex. av *Dianetik: Utvecklandet av en vetenskap.*

ag sätter in _____ kr på postgiro nr 208844.

NAMN _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

Scientology® är en tillämpad religiös filosofi. Copyright © 1973 av L. Ron Hubbard. EFTERTRYCK FÖRBJUDES.

OM DÖDEN OCH DESS MENING

Många av oss är intresserade av vad som händer efter döden och om individen på något sätt överlever. Men en lika viktig fråga är väl vad döden har för mening i livets kretslopp, vad döendet har för roll successivt under vårt liv. Båda sidorna behandlas i ett häfte med rubrikens titel. Pris 10:— + porto 1:—.

Beställes från
Teosofiska Bokhandeln Studio
Nybrogatan 24, 114 39 Stockholm
Postgiro 3313-4.

Begär katalog på svensk och utländsk teosofisk litteratur.

Tongil-Familjen

inbjuder till temakvällar varje fredag kl 19.30 på Birger Jarlsgatan 95, 2 tr.

Information: tel. 08/15 29 90

Följande skrifter finns att tillgå:

Analys för nutiden	3:—
Andlig psykologi	3:—
Skapelsens lagar	3:—
De Gudomliga Principerna	12:—

Tongil-Familjen

Box 5063
102 42 Stockholm 5

LÄKARE OCH HEALING

En amerikansk medicinsk tidskrift, "Medical Economics", har nyligen på tio sidor behandlat den berömda helbräddagörelserkan Olga Worrall i Baltimore, USA. Skribenten, John Carlova, som tillhör tidskriftens redaktion, berättar att 400 läkare och andra vetenskapsmän nyligen samlades vid Stanford University i Kalifornien för att studera okonventionella behandlingsmetoder. — I dag finns i USA åtskilliga läkare med en fördomsfri inställning till helbräddagörelse. Många läkare har hänvisat "hopplösa" fall till Olga Worrall, och några har även sökt henne för egna åkommor.

I samband med seminariet tog några av de deltagande läkarna tio patienter till Olga Worrall för behandling. Alla hade sjukdomar som inte kunde botas med vanlig medicinsk behandling. Läkarna meddelar att sju av de tio antingen blev bra eller bättre efter handpåläggning av fru Worrall.

Robert Bradley, obstetriker och gynekolog i Denver, Kolorado och president i Academy of Parapsychology and Medicine, som stod som värd för Stanford-seminariet, säger att fru Worrall "har en avgjord begåvning för healing". Det uttalandet, tillägger han, kan utsätta honom för andra läkares kritik, men "jag gör ingen hemlighet av mitt intresse för psykiskt helande. Det har heller inte skadat min praktik ett enda dugg."

John Carlova upplyser att Olga Worrall inte vill bli betraktad som undergörerska. Hon uppfattar sig bara som en kanal för en helande kraft från Gud. "Det är Gud som helbräddagör, inte jag." Hon vägrar att ta emot gåvor för sina tjänster.

Olga Worrall tas på allvar i vetenskapliga kretsar. Hon har föreläst vid universitet och inför vetenskapliga samfund i USA och andra länder.

John Carlova undersökte själv fyra av hennes fall genom att bl. a. förhöra sig med patienternas läkare.

En flicka led från födseln av mycket svår hjärnskada, som lett till blindhet, dövhet och ett allvarligt hjärtfel. Hon hade dessutom stannat i växten. Sedan hon börjat få be-

handling av Olga Worrall, förbättrades hennes tillstånd, och nu är hon en attraktiv skolflicka med god hörsel och nästan fullgod syn.

En pojke hade en bensjukdom, som läkarna sa skulle göra honom vanför under resten av livet. Men sedan fick han behandling av hela- ren, och i dag leker och springer han som andra barn.

En medelålders änka hade en tumör i käken, stor som ett ägg. Läkarna tordes inte operera av rädsla för att framkalla förlamning. Efter behandlingar med healing av Olga Worrall har tumören till slut försvunnit.

En läkare hade en tumör så svår att bortopererande av vänster arm och axel syntes vara enda utvägen. Olga Worrall gjorde honom frisk.

(Referat från Psychic News, London. SM)

DEN GUDOMLIGA MODER MIRA, SRI AUROBINDOS HUSTRU, DÖD

Vår norske vän Karl Christiansen skrev i Sökaren nr 10, 1973 om den franskfödda bankirdottern Mira Richard, som kom till Pondicherry i Indien och blev gudomlig medarbetare och livsledsagare till Sri Aurobindo.

Sedan dess har meddelande nått oss att Moder Mira avlidit, 17 november 1973, 95 år gammal. I Herald Tribune kan man 19 november 1973 under rubriken "The Mother Dies; Headed Indian Sect, French-Born Mystic Followed Aurobindo", läsa följande från nyhetsbyrån AP: (Pondicherry, India, Nov 18)

Det 95-åriga franskfödda kvinnliga överhuvudet för Aurobindorörelsen, känd för sina dyrkare som Modern, avled sistlidna natt.

En talesman säger att Modern avled efter en hjärtattack i det ashram (religiösa samfund) som hon skött som andlig ledare sedan dess grundare, Aurobindo Ghosh, avled 1950.

Född i Paris 1878 som Mirra Alfassa kom hon först år 1914 till Pondicherry, som då var fransk koloni, där hon mötte den berömda indiske mystiker och filosof som hade grundat detta ashram fyra år tidigare. Hon återvände till Frankrike strax efteråt; sedan kom första världskri-

get, men hon återvände till Indien 1920 för att ägna sig åt utbredandet av Aurobindos ideal.

Modern var den drivande kraften bakom idén till Auroville, "Gryningsstaden", som byggts i Pondicherry som en hyllning till Aurobindo och med målet att sammanföra alla länders kulturer.

Världsmedborgare

Modern beskrev Auroville som en "plats där alla människor av god vilja, uppriktiga i sin strävan, kan leva fritt som världsmedborgare... En plats där alla mänsklighetens kampinstinkter kommer att användas för att slutligen övervinna orsakerna till människans lidanden och olyckor, att övervinna hennes svaghet och okunnighet och för att triumfera över hennes begränsningar och kapacitet."

Modern levde i avskildhet i detta ashram, klädd i sin egen stil av österländsk klädnad, ibland med en juvelprydd turban lindad runt sitt kortklippta hår.

Fastän de sällan såg Modern, trodde hennes anhängare att de hade ständig förbindelse med henne och att hon var medveten om deras dagliga prestationer och brister. En skylt i den gemensamma matsalen anger: "Always behave as if the Mother is looking at you because she is, indeed, always present."

En mystiker men på samma gång en god affärskvinna var hon känd för att ha förvärvat en förmögenhet på 5 millioner dollar till Aurobindorörelsen genom ett finurligt inköp av egendomar i Pondicherry och Madras.

Hennes kropp, draperad i en silkeschal, utbroderad med guldspetsar, ligger på lit de parade i ashramets meditationshall närmast intill Aurobindos vilorum. Begravningsdagen kommer att bli en helgdag i Pondicherry.

(Översättning från engelskan av John Blom)

HANDSTILSANALYS KR. 15

H. GISSELMAN
Åsgatan 20
840 20 ANGE

AFORISMER AV OLLE WEDHOLM

Varje varelse söker den näring som stimulerar dess egen natur.

Livet är som vi ser det, ty vi ser livet som vi är.

Även om du lär dig all världens visdom — gör livet lika ont för det.

Livet ger mest när det slår hårdast, men då fruktar vi dess givmildhet.

Kultur är av visdom behärskad natur.

Sanning är lika med den otolkade verkligheten.

Vanan är blindhetens moder.

Människan sår det hon är.

Varje slavisk dygd blir en last. Allt som drivs till sin spets förvandlas till dess motsats.

Kulturhistoria är andens fotsteg i materien.

När sinnet är mörkt ser man inga ljuspunkter och finner inga kraftkällor, därför att det mörka sinnet är det blinda sinnet.

När inte längtan efter den andliga världen kan fångsla människornas sinnen, kommer den materiella världens ohygglighet att slutligen tvinga människorna dit — som sista utväg.

Är måhända resignation ett steg på väg mot frid?

Varje människa är en del av Guds differentierade medvetande.

Den förflutna tiden betraktas som vidskeplig, fördomsfull och intolerant, medan den tid som man själv lever i anses vara upplyst, frigjord och tolerant ända tills den också tillhör — det förflutna.

REINKARNATIONS-MINNEN

"Vi är kosmiska resenärer: världsallet är vårt hem", säger Denis Lindbohm. Läs hans fascinerande bok om sina minnen av flera föregående liv!

JAGETS ELD 13:50 + moms o porto.
Sökarens Förlag
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

EN MYCKET LÄSVÄRD BOK

I "Jordskred?" skriver Birgit Lange om det parapsykologiska fenomen- och forskningsområdet: ut-ur-kroppen-upplevelser, automatisk skrift och fall som tyder på reinkarnation.

JORDSKRED? 12:50 + moms o porto
Sökarens Förlag
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Nils-Olof Jacobson:

En våg av UFO-observationer drog fram över USA i början av oktober och gavs enligt bedömare ovanligt mycket publicitet i tidningar och TV. Det förekom även ett par besynnerliga kontaktfall. Själv befann jag mig den 16 oktober ombord på en American Airlines jumbojet på väg från Los Angeles till Boston. Klockan 11.25 (Pacific time) flög vi över gränstrakterna mellan Utah och Colorado, norr om Grand Canyon. Det var ett område som från luften föreföll helt ödsligt: berg och röda öknar, knappast några vägar. Enligt uppgift höll vi 37.000 fots höjd, dvs 11.300 m. Vädret var fint med enstaka fjädermoln en bit under oss och en tätare molnbank borta vid horisonten. Jag hade fönsterplats åt norr. Min uppmärksamhet fästes på några fläckar strax ovanför molnskiktet, alla på ungefär samma höjd, långt borta. Jag såg först en, sedan fler, och kunde räkna till nio. De flesta hade form som cigarrettstumpar, storlek endast som 1 x 2—3 mm på armlängds avstånd, men ett par var formade som en cirkel med 1—1,5 mm diameter. De var helt skarpt avgränsade, kunde omöjligen vara några moln. Färgen var gråbrun. Medan jag iakttog dem ändrades successivt grupperingen, och de skymde delvis varandra på ett sätt som antydde att de måste ligga orörliga i förhållande till marken. Jag kunde iaktta dem minst 2—3 minuter innan de försvann bakom vingen. När jag väl hade bestämt mig för att detta måste vara något mycket ovanligt tog jag upp kameran, men innan jag hade fått den i ordning hade de skymts av vingen; de skulle ändå knappast ha blivit större än nålstick på bilden. — Jag har flugit åtskilliga timmar men aldrig sett något liknande. Cylinderformade ballonger som ligger stilla på denna höjd? Vad det än var, så gav det en påtaglig upplevelse av hur svårt det är att bedöma föremål man ser på himlen...

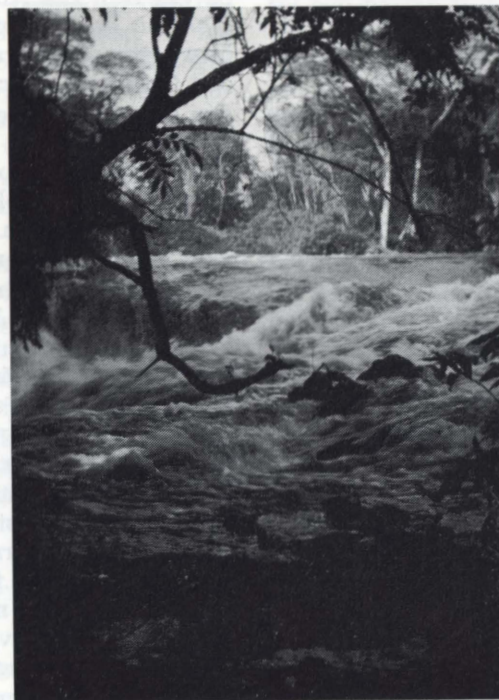
Det stod i SÖKAREN!

En samling fängslande artiklar och berättelser — mest om det s.k. övernaturliga, som parapsykologin studerar. Ett urval ur SÖKAREN, årgångarna 1964—1967.

VÅR TIDS MIRAKLER, 16:50 + moms o porto.
Sökarens Förlag
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Simulium damnosum

Av GUNNAR CARLSSON

Kagera

Mitt i Afrika rinner Kagera, som är Nilens källflod.

I gränstrakterna mellan Ruanda, Uganda och Tanzania bildar floden ett vattenfall. Mitt i detta ligger en ö. Det är en till synes paradisk plats, där fridsamma hjortar och antiloper betar av den tropiskt rika vegetationen, och i träden flänger apor, som tjuvar på goda människor och kastar kvistar på onda.

Flodhästar landstiger om kvällarna på ön och inspekterar sina väl upptrampade stigar, vilka om dagarna är tummelplatser för hundratals olika dagfjärilsarter och om nätterna lysas upp av miljontals eldflugor.

Allt myllrar av liv.

Inga ormar finns, men paradiset hotas av *Simulium damnosum*, den förbannade.

Just där vattnet bryts till skum över bottens stenar sitter tusentals larver av förbannelsens knottart, beredda att efter några dagars puppstadium därnere i djupet i en luftbubbla stiga till ytan och som fullbildade knott flyga runt och sprida

onchocerciasis, flodblindheten.

*

Jag möter en herde på den torra savannen i sydöstra Uganda. Dag och natt vaktar han sina fem kor, ständigt finns han nära sin livsuppgift, beredd att skydda boskapen mot djur, torka och främmande människor.

Hela tiden är han utsatt för angrepp från knotthonor, som särskilt kvällar och morgnar kommer från flodbäddarna, lockade av mannens utdunstningar.

Har någon av dessa knotthonor tidigare sugit blod från en onchocerciasisjuk människa och fått sjukdomsorsakande maskar i sig, kommer hon att överföra dessa till det nya offret. Väl inne i människokroppen utvecklas maskarna i olika organ, och snart kryllar det i huden av maskar. De sätter sig i lymfbanorna, eller de återfinns i ögonen.

Herden, som jag möter, har onchocerciasis i första stadiet. Hans högra knä börjar svullna, och snart

skall benet nedanför knäet vara elefantfottjockt, snart skall stora bulnader slå upp på axlarna och kanske synen försämras av sprattlande maskar i mannens ögon.

I stort sett alla människor i Afrika löper risk att få sjukdomen. Särskilt i riskzonen är de som bor nära vattendrag med stritt rinnande vatten. Sjukdomen heter flodblindhet, eftersom det är i vattendrag som smittöverföraren, knotthonan, utvecklas.

Av jordens mer än tusen olika knottarter är det endast två i Afrika som kan sprida onchocerciasis.

Med sina munborstar fångar knottlarven upp partiklar, som kommer drivande i strömmen, såsom planktonorganismer, humusämnen, slam, spordjur och maskar. Bland maskarna finns arter som parasiterar på knottlarven och förgör den. Det vore möjligt att odla miljontals sådana parasiter och släppa ut dem i vattendrag, där de farliga knotten finns och på så sätt utplåna dessa — en form av biologisk kontroll!

Vi kan inte bota en människa som drabbats av onchocerciasis, inte utan stora svårigheter och intensivvård, som är omöjlig att genomföra på tiotals miljoner människor. Vi försöker hindra sjukdomens vidare, accelererande framfart genom att bekämpa de knottarter som sprider sjukdomen. Tonvis med DDT och liknande preparat har hållts ut i vattendragen, miljardtals knottlarver har dödats, likaså all annan fisknäring och därmed fisken, vilket resulterat i svår äggviteämnesbrist hos människorna. Det vore bättre med biologisk kontroll, kanske med hjälp av parasiter, som förgör knotten, i kombination med inplantering av ofarliga men än mer livsdugliga knottarter i områden, där de farliga knotten förekommer. Det är inte omöjligt att urskilja de två farliga formerna bland de ofarliga. Vetenskapen borde ha goda chanser mot flodblindheten, om man skaffade sig kunskaper om varje detalj i spridarnas biologi.

*

Edzawa

Floden Edzawa rinner ner till de blindas dal i västra Kenya. Här borde inte finnas farliga knottarter. Vattnet flyter alltför trögt för att larverna skall trivas. Men så bygger människan fördämningar för att fånga fisk, och strax bildas strömställar, där vattenhastigheten överskrider en meter per sekund. Området kan då koloniserats av de farliga knottarterna, och snart drabbas befolkningen av blindhet och elefant-sjuka.

De infödda inbillar sig att onda andar drabbat området, och kanske utrymms det helt och hållet. Vid konstbevattningsanläggningar runt om i Afrika skapar man nya uppehållsplatser för smittspridarna, och

sjukdomen är för närvarande på stark frammarsch. Hade man rensat bort den fördämning som syns på bilden här ovan, hade en hel by med hundratals invånare förskonats från onchocerciasis, och ett tillhåll för giftormar hade dessutom försvunnit. På andra platser hade det räckt med borstning två gånger årligen av botstenarna på några tiotals kvadratmeter, just där strömhastigheten är som starkast, för att ett helt område skulle befrias från de onda andarna, onchocerciasismaskarna.

*

... Sent på eftermiddagen kom jag fram till en liten by vid en kratersjö långt inne bland Bamendas stillnade vulkaner. Hövdingen väl-

Herden på savannen

komnade mig på bruten franska, trummorna började tala och stora järnkitteln ställdes över elden, med väldoftande innehåll. Dansen började medan grytan puttrade. Det ställdes till med fest för det var länge sedan någon främling sökt sig dit.

Mitt i det översvallande välkommandet stod jag där beklämd, ty överallt var synliga bevis på att alla här måste lida av bilharzia, att det i deras lever och urinblåsa krälade centimeterlånga maskar, som under ständig parning parasiterade på människorna. Förmodligen var var-enda en sjuk, och i sjön fanns överfullt med *Bulnius*-snäckor, som är mellanvärderna för bilharziasken och sänder ut svärmar med cercarie-larver, vilka är beredda att borra sig genom människohuden för att söka sig till det inre.

Några blinda blandade sig med mängden, blinda av onchocerciasis, flodblindheten. Tittade man in i de sjukas ögon, kunde man se maskarna därinne i det som skulle vara själens spegel. Men värre var pojken med en pung vägande 30 kilo, också han drabbad av onchocerciasis, med den skillnaden att masken, *Onchocerca volvulus*, hade satt sig i pungen och inte i ögonen.

*

... Just när mörkret föll hörde jag hundskall från en by, en by med människor med malaria och bilharzia men ingen flodblindhet, en by med stora sprutor med DDT, som gladeligen utgjöts i stora doser över onda och goda men mest över maten. En skänk från civilisationen — men hur länge skulle det dröja innan DDT-halten blev så hög i kroppen att förlamningarna och yrseln skulle sätta in och levern skrumpana?

I Ghana är på en del platser varje människa över femton år blind i onchocerciasis. Barnen får representera synen och de äldre muskelkraften vid jordbruk och fiske.

Man har hållt DDT i floderna och därigenom utrotat de smittspridande knottlarverna. På så sätt hindrade man sjukdomens framfart för något halvår — men människorna dog i massor. DDT tog inte bara död på knottlarverna utan också på all fisknäring: fisken dog, den enda högvärdiga äggviteämneskällan försvann, och följden blev uppsvällda magar, nerv- och hjärndegeneration och död.

DDT hålls i floder i vars närhet det finns många blinda, många med otympliga ben och svullnader —

DDT i massor, ty giftindustrin har kapacitet. Men en av de sjukdoms-spridande knottarterna betedde sig inte som väntat. I stället för att som larv sitta fästad vid stenar och kvis-tar i det strömmande vattnet satt de på krabbor. När giftvågen kom, vandrade krabborna till skuggiga platser längs stranden med sina knottlarver och återvände — med de levande larverna — till vattnet så snart gifthalten däri sjunkit. När larverna förpuppats och kläckts kunde de börja sprida flodblindhe-ten i en av proteinbrist försvagad befolkning i en miljö där knappast några andra, konkurrerande och för människan ofarliga knottarter fanns — som följd av människans utrot-ningskamp mot knotten.

... När åskvädret dragit förbi, följde jag en av dessa nu nästan helt uttorkade flodbäddar till några hyd-dor, som låg hopkletade intill en flodrav. Redan på håll märktes ödsligheten — inget liv, inga hund-skall, bara ett entonigt trummande. Jag sökte mig längs övergivna hyd-dor till den öppna byplatsen. En gammal man, blind och sjuk, satt hukad över en trumma, som han be-arbetade monotont. Byn var förban-nad och den blinde den siste överle-

vande av de åldringar och sjuka, som lämnats kvar i byn att dö, då de övriga dragit iväg till nya områden, fria från onda makter.

Här hade blindhet plötsligt drab-bat många bybor utan att någon be-grep varför, och så kom fruktan för det okända, onda, och flykten. Flyk-ten från fem meter av bäcken, där vattnet strömmade tillräckligt has-tigt för att tillåta damnosumlarver att utvecklas till smittspridande knotthonor. En spade en timme en

gång i månaden hade hindrat det onda.

Vanmäktig lade jag mat till den gamle och for vidare till Bamako.

Anm. Fil. dr. Gunnar Carlsson, som gett oss dessa bilder av livets villkor an-norstädes på planeten jorden och erinrar oss om våra skyldigheter mot u-länderna, är på jakt efter 1,1 miljoner kronor, vilka skulle möjliggöra biologisk kontroll av knott i stora delar av Afrika.

Förbannelsens knottart

Byn vid kratersjön, Kamerun

BREV

Avsikten med min bok "UFO-gåtan" som recenserades av Bertil Falk i Söka-ren nr 10, 1973 är tvåfaldig:

1. att göra allmänheten uppmärksam på fenomenet UFO, att exemplifiera det och därmed söka skapa större intresse och förståelse för de problem som da-gens UFO-intresserade brottas med. Avsikten var alltså INTE att bevisa något, enär bevis i ordets egentliga me-ning inte existerar idag. Därför ter sig Bertil Falks kommentar om misslyc-kad offentlighet som ett slag i luften.
2. att sprida kännedom om den undersök-nings som har satts igång i Sverige och som sitt yttersta mål har att söka IDENTIFIERA UFO-fenomenet. Un-dersökningen som lite längre fram kommer att genomföras även i andra länder går under arbetsnamnet PRO-JEKT U.R.D. (UFO Rapporterings- och Datasystem). Grunden i PROJEKT U.R.D. är en mycket noggrant genom-förd undersökning och dokumentation av UFO-betonade händelser. De resul-tat man då får fram registreras via ett klassificeringssystem i ett dataregister. Materialet kommer att ställas till ve-tenskapens förfogande för analys.

Samtliga som är intresserade att på nå-got sätt stödja vår verksamhet kan nå oss under adress: Arbetsgruppen för UFO-Identifiering, Box 772, 10131 Stockholm 1, eller ringa mig direkt på 08/81 78 91 (kvällstid).

Bjarne Håkansson

GÄVOR

Per-Olof Pettersson, Enskede, 66:—; Ed-vin Wiktorsson, Södertälje, 16:—; Elsa Hedberg, Bromma, 10:—; K. Elov Karls-son, Östersund, 6:—; Erik Henriksson, Fa-lun, 30:—; Ester Heaster, Stockholm: 16:—; Nils Bjernvall, Johanneshov, 41:—; Tors-ten Westin, Stockholm, 16:—; Sven Gus-tavsson, Väddö, 10:—; Hakon G. Ardahl, Göteborg, 6:—; Kurt Eriksson, Ludvika, 6:—; B. Strid, Västervik, 16:—; Birger An-dersson, Nässjö, 6:—; Gerhard Ström, Sö-dertälje, 6:—; Arnold Nordenberg, Arvi-ka, 6:—; Ernst Sandström, Tranemo, 66:—; Susanne Gustafsson, Älvsjö, 5:—; Valter Sjöberg, Åbosjön, 6:—; Björn Sjögren, Jo-hanneshov, 6:—; P. O. Arvidsson, Täby, 6:—; Bo Westin, Örnsköldsvik, 6:—; Mar-tin Stål, Enskede, 10:—; Christina Lund-gren-Alm, Vattholma, 6:—; Dan Waern, Bollebygd, 6:—; Arne Håkansson, Malmö, 6:—; Asta Jungbark, Västra Frölunda, 6:—; Eric Hansson, Stockholm, 6:—; Nils-Erik Olofsson, Malmö, 6:—; Ingrid Kraft, Landskrona, 6:—; Sven Andreasson, An-derslöv, 6:—; Inge Gustavsson, Lilla Edet,

66:—; Åke Hållstam, Lycksele, 6:—; Sven Wikström, Trångsund, 6:—; Summa kro-nor 488:—.

Hjärtligt tack!

SM

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår boklista!

Bokförlaget Excelsior

Box 5314

102 46 Stockholm 5

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÄSKÄDNING

eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de per-sonliga levnadslagarna.

Kr. 48:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP

svenska sektionen
Box 40261, 103 44 Stockholm 40

Fallet Karin

av

Maud von Steyern

Den kända författarinnan von Steyern berättar personliga minnen om polter-geistfenomen i närheten av Karin, vil-ken varit föremål för studier i två böc-ker av psykiatern Poul Bjerre.

Boken erhålles för tio kronor (moms och porto inräknat) från

Sällskapet för parapsykologisk
forskning

Box 402 43, 103 40 Stockholm
Postgiro 351757-0

Paul Twitchell har i sin bok TIGERNS TAND på ett liv-ligt och fascinerande sätt berättat om sin färd genom de andliga världarna. Få tror, att någon kan besöka himlen i själskroppen och återvända för att ge en detaljerad rap-port, som den i TIGERNS TAND.

Så mäktig är denna bok, att den har en chockerande effekt på läsaren. Antingen älskar läsarna boken eller också ser de mycket skeptiskt på denna berättelse. Pris kr. 20:— + porto.

ECKANKAR I SKANDINAVIEN

Fack

104 32 Stockholm 19

KONTAKT

Medelålders par söker kontakt med en-skilda personer eller familj, gärna unga människor, för tankeutbyte i livsaskä-dningsfrågor.

Svar till "Livstrygghet", Sökaren f.v.b.

*

Jag söker någon likasinnad, intresserad av parapsykologi, meditation, natur och konst.

Svar till "Bibi 57", Sökaren f.v.b.

*

Sökare söker vän
hurdan är jag?

flicka 27 år, vegetarian-makrobiotiker, känslomänniska, kramig, lite slarvig, lugn och spontan, som vill utveckla medvetan-det

hur vill jag leva?

enkelt med jorden och naturen
med barn och djur

försöka att följa natur- och kosmiska lagar.

Svar till "Ett löv i vinden", Sökaren f.v.b.

*

V Ä N K R E T S A R, intresserade av kosmologi, grafologi, samtalsterapi, en-kel rytmik och meditation — och som vill arrangera kurser (ev. Sydeuropa) i vår/sommar/höst, vänl. kontakta

Stina och Sture Emby
Holländarg 7, 781 00 Borlänge
T 0243/323 98

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock till-sammans minst 7:—. Moms inräknad.

Av essaysamlingen Livklädnaden som revs sönder (Natur och Kultur) finns ex. att köpa à 12 kr. hos förf.

Adr.: Fildr Kurt Almqvist, Kung Göstas väg 15, 152 00 Strängnäs. Tel. 0152/140 90.

BOKRECENSIONER

FRÅN FREUD TILL JUNG

Teologie doktor Ivar Alm var under sin livstid den förmodligen främste kännaren av Jung i Sverige. Strax före sin död blev han klar med ett mycket betydelsefullt arbete om Jungs och Freuds psykologi som nu föreligger i bokform: *Från Freud till Jung* (Almkvist & Wiksell, 1973, 208 s. 25:— inkl. moms.)

"Den gör inte anspråk på att ha lämnat någon slutgiltig sammanfattning av djuppsykologins rika innehåll. Den vill endast ha väckt uppmärksamheten på några viktiga problem den ställer oss inför och som pockar på en lösning." (s. 195)

Det är inte i första hand en refererande översikt i läroboksstil. Sådana finns redan på svenska (bl. a. av Jolanda Jacobi). Boken är mycket mer än så, då författaren gör en självständig, diskuterande analys av viktiga problem som är ytterst stimulerande tack vare hans mycket omfattande humanistiska och teologiska bildning. Boken kräver inga förkunskaper, men de som redan läst en del av eller om Jung kommer förmodligen bättre att uppskatta Ivar Alms insatser. Allmängods och konventionella framställningar är nästan helt frånvarande och i stället har han riktat strålkastarljuset mot mindre kända omständigheter, ibland med utgångspunkt från brev eller personliga sammanträffanden bl. a. med Jung.

Den första halvan av boken handlar om Freud och ett antal andra djuppsykologer. Författaren ägnar stor uppmärksamhet åt Freuds person och den historiska bakgrunden. Detta är säkerligen nödvändigt för att förstå psykoanalysen som kulturfenomen och ämnet är långt ifrån uttömt. Det skulle vara intressant att höra en litteraturhistoriker kommentera likheterna mellan psykoanalysen och vissa litterära strömningar i början av 1900-talet (symbolism, demonism, futurism etc., bl. a. i Ryssland). Det är glädjande att Alm inte faller för frestelsen att, som många jungianer, kraftigt nedvärdera eller ignorera Freud. Han säger bl. a.: "Freud var med alla sina mänskliga begränsningar icke blott en stor vetenskapsman utan också en moraliskt högtstående personlighet med stor människokärlek." (s. 39) När han kritiserar sker det på ett påfallande sakligt sätt. Han påvisar exempelvis stora motsägelser i freudianernas syn på religionen men sammanfattar återhållsamt: "(Det är) i Freuds och hans lärjungars skrifter icke lätt att finna någon konsekvent genomförd, enhetlig syn på

religionens väsen (...). Alla kan dock subsumeras under beteckningen 'männslighetsneuros'..." (s. 55)

Även när han behandlar senare djuppsykologer väljer han gärna mindre kända fakta. Exempelvis associeras Karen Horney ofta med indelningen av människor i sådana som vänder sig "till", "mot" och "från" andra. Alm avslöjar att denna indelning snarare härstammar från Künkel, en lärjunge till Adler. Även andra idéer hos Karen Horney skall ha utvecklats av samme Künkel.

Den andra halvan av boken ägnas åt Jung. Inte heller här förekommer något allmängods utom möjligen i kapitel IX, som ger en ganska konventionell beskrivning av vissa arketyper. Det kapitlet bör å andra sidan vara särskilt värdefullt för dem som tidigare inte alls känner till Jung. Det är tydligt att författaren känner större sympati för Jung än för Freud, men det hindrar honom inte från att inta en självständig, kritisk hållning. Han tar exempelvis upp förhållandet mellan arketyper och instinkter och menar med all rätt att Jungs resonemang är dunkla, svårfattliga och delvis motsägande. Han nöjer sig dock inte med det utan har i stället kontaktat en ledande jungian och tillsammans har de utarbetat följande pregnant definition som klargör förhållandet: "arketyperna är i det kollektivt omedvetna preformerade uppfattnings- och handlingsmönster som medelst symboler och symboliska handlingar koordinera och omgestalta instinkterna." (s. 135)

Däremot försvarar han Jung, när denne anklagas för psykologism, det vill säga att reducera religiösa begrepp och annat till psykiska företeelser. Om Jung insiktsfullt beskriver en religiös uppenbarelse i arketypiska termer, är det lätt att bli övertygad om att den är begränsad till något innanför skallbenen, och just därför att han beskriver och tolkar upplevelsen så väl är risken desto större. Alm menar att Jung inte alls psykologiserar, men hans argument är inte fullt övertygande. Det är visserligen sant att Jung betraktar allt psykiskt innehåll som konkret verkligt. ("Verkligt är det som verkar.") På samma sätt som hysterisk smärta har psykiskt ursprung men ändå är ytterst "verklig", på samma sätt är en arketyper verklig och högst påtaglig inom en människa. Men detta är just att reducera till ett psykiskt plan. Arketyperna är verkliga i det inre men inte i det yttre. Det är också sant att Jung under de sista åren av sitt liv gjorde uttalanden som gick

betydligt längre. Han säger exempelvis 1954 att arketyperna har en karaktär "som man inte med säkerhet kan beteckna som psykisk". (s. 135) Även om han alltså modifierat sin ståndpunkt och även om han redan tidigare haft en liknande privat uppfattning, får man dock minnas att han redan hunnit skriva sina inflytelserika huvudverk och där framför tankar som har en annan karaktär, och de påverkar ofta läsaren i en "psykologiserande" riktning.

Det finns många andra ställen i Alms bok som på liknande sätt stimulerar till eftertanke och diskussion, bland annat i det avslutande kapitlet som tar upp "metapsykologiska" (metafysiska) frågor: det goda och det onda, Guds förhållande till människan och ett liv efter detta. Där emot är det svårt att hitta några direkta sakfel utom möjligen på ett par ställen i första halvan. Dels kan en "anagogisk" drömtolkning inte helt likställas med en tolkning på "subjektplanet" som Alm gör. Dels antyder han att arketyper skulle uppkomma och nedärvas direkt genom erfarenhet. Den senare är en onödig för att inte säga otillåten tolkning av Jungs åsikter.

Ivar Alms bok är ett tungt vägande bidrag för förståelsen av Jung och hans psykologi. Förhoppningsvis kommer den att få den uppmärksamhet den förtjänar inte bara i Sverige utan också i andra länder.

Nils Wiklund

PARAPSYKOLOGINS HISTORIA

Den svenska parapsykologins tidiga historia är ämnet för en spännande uppsats av Ingemar Nilsson och Jan Bärmark, "Forskning om det övernaturliga. Från spiritism till ESP-fenomen". Den ger en levande beskrivning av — och ibland förvånande inblickar i — utvecklingen fram till 1920-talet. De som läst Poul Bjerres "Fallet Karin" erinrar sig kanske "den olycksalige herr X", som framstår som en ovanligt ful figur. Det avslöjas i uppsatsen att denne herr X var ingen annan än Sidney Alrutz, en av de allra första docenterna i psykologi i Sverige och den kanske främste parapsykologen i början av 1900-talet i Sverige. I de tidskrifter som han redigerade publicerades artiklar i både psykologi och parapsykologi på ett mer självklart sätt än vad som nu är fallet. En av hans mer spännande forskningsinsatser gällde en speciell nervstrål-

ning, som skulle kunna verka på avstånd. Den forskningen upptogs senare av John Björkhem men fick då ingen större offentlighet på grund av motståndet från den akademiska världen.

Sedan dess förefaller Alrutz i det närmaste bortglömd, åtminstone i Sverige. En sak som inte avslöjas i uppsatsen är att minnet av honom dock lever kvar där man minst skulle vänta det, nämligen i Sovjetunionen. Den ryske fysiologen Wasiliew utgav i början på 60-talet en mycket uppmärksam bok om telepatiska experiment, som utförts på 30-talet. Han nämner mer än en gång och på ett uppskattande sätt Alrutz' försök att påvisa nervstrålningen och sätter på ett intressant sätt in dem i ett teoretiskt perspektiv. Vågar man spekulera om att de kanske också påverkat ryssen Kirlian i hans försök att utveckla en fotografisk metod, som kan avslöja inre tillstånd hos organiskt material?

Det är glädjande att Nilsson och Bärmark försöker påminna oss om Alrutz och andra pionjärer i den tidiga svenska parapsykologin (Carl von Bergen, Alfred Backman och Poul Bjerre bl. a.). Forskningen var på den tiden intressantare än man kanske anar och förefaller rentav mer intensiv än i våra dagars Sverige.

Uppsatsen ingår i en större samling läromshistoriska studier, *Idé och lärodom* (Studentlitteratur, 1972, 283 s. ca. 25:—). De övriga uppsatserna behandlar inte parapsykologi men tar upp andra intressanta ämnen, alltifrån Platons "Staten" till Nietzsches och Freuds kulturkritik.

Nils Wiklund

SVENSKA FREDSRÖRELSENS HISTORIA

1971 kom Per Anders Fogelström ut med en "berättelse om en okänd folk-rörelse", den svenska fredsrörelsen. Kampen för fred (Bonniers 49:—) heter boken, och den redogör för utveckling, namn och idéer — och konflikter — inom fredsrörelsen, framför allt Svenska freds- och skiljedomsföreningen, som startades redan 1883.

Det är en grundlig historieskrivning som Fogelström utfört, delvis rätt torr men ändå alltid med den goda känsla för framställning och språk som PAF besitter. Avsikten med boken har varit att "lyfta fram den svenska fredsrörelsen ur dess relativa obemärkhet", som det heter i förlagets baksidestext.

Och en "upplyftning" av fredsrörelsen behövs. Omkring 1930 hade "Svenska freds" 30.000 medlemmar (ett år t. o. m. 49.000) men under Hitlertiden och andra världskriget sjönk intresset för fredsaktivitet helt naturligt; det gällde ju då att försvara demokratin och friheten mot na-

zismen — och sedan följde det "kalla kriget" med motsättningar mellan segrarideologierna demokrati och kommunism. Nedgången under tiden från nazisternas maktövertagande i Tyskland till det kalla kriget under Stalin har fredsrörelsen ännu inte hämtat sig från: 'Svenska freds' består f. n. av endast ca 4.000 medlemmar. Svenska världsfredsmissionen och Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet är också små föreningar.

Den gamla fredsrörelsen är ännu, förefaller det, praktiskt taget oangripen av den kommunistiska ideologin, som genomsyrat t. ex. FNL-rörelsen. Detta är gott och väl, men fredsrörelsen är också alltför stillsam och saknar — utom Fogelström själv, som nu är ordförande och centralgestalt — färgstarka, begåvade ledare. En av de starkaste eldsjälarna, Bertil Svahnström, avled för något år sedan. Man saknar nu sådan publicitet som "den vite generalen" Albert Wickman fick på 20-talet, när han reste riket runt och höll folkliga, känslomättade och entusiasmerande tal, varvid medlemsantalet snabbt steg i höjden.

Anmälan var själv i yngre år anhängare av idén om total svensk nedrustning och känner fortfarande den största sympati för fredsrörelsen. Den måste finnas. "Fredsrörelsen är och måste vara", skriver Fogelström, "en sökande rörelse. Och dess uppgift är att söka vägar till fred, andra medel än det omöjliga våldet och kriget."

Per Anders Fogelström har gjort ett bra arbete med boken, men man saknar i hans historieskrivning antydningar om de intellektuella och moraliska problem som är förbundna med pacifismen. Det rätta i fredsrörelsens tänkande tas utan diskussion för givet. Men det finns svåra problem med ställningstagande i en värld där det är nödvändigt att hävda såväl demokrati och personlig frihet som social rättvisa och fred. Hos Fogelström kommer inte motsidans — bl. a. försvarsvännernas — synpunkter fram mer än glimtvis.

Fredsrörelsen i dag är blodlös och blek. Kanske saknar den skapande dynamik i form av starka, effektiva idéer och verksamheter som entusiasmerar och ger synbara resultat. Fredsrörelsen befinner sig i en kris. Den har inget av den fascination eller de enkla, för alla lättfattliga, "täckande" moraliska begrepp och slagord som den "röda vågen" har och som gör denna till en magnet för mycken idealism, inte minst ungdomlig.

Men läs Per Anders Fogelströms "Kampen för fred"! Den är ett litet stycke nutidshistoria. Utom i bokhandeln kan den beställas från Svenska freds- och skiljedomsföreningen, Jungfrugatan 30, Stockholm.

SM

HEALING!

F. S. Lind

dipl. massör o. sjukgymnast

Klostergatan 31

Örebro

Ring för tidsbeställning
019/11 33 79. Välkomna!

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar i lager varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-kommelse per tfn 08/758 62 50.

A. Information om elixiret, den 250-åriga »Haarlemer healing oil».

B. Information och demonstration av professor Lakhovskys MWO-kroppsenenergialstrare m.m. Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.
2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.
Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålände LAPIS LINGUA den mexikanska, tjustigt turkosskimrande »TUR-smyckestenen»

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

SM:

LYSSNA PÅ

MENINGSMOTSTÅNDARE

I detta nummer intervjuas bl. a. ordföranden i Nordiska Samfundet mot plågsamma djurförsök. Jag är själv medlem i samfundet. Det är rätt att det finns en antivivisektionsrörelse, menar jag, liksom det skall finnas en fredsrörelse, en miljö-rörelse, en hälsorörelse osv. Sedan får dessa folkrörelser utvecklas efter sina förutsättningar. Många goda impulser utgår från dem. Fredsrörelsen söker vägar till fred, och det är betydelsefullt att detta sker, oavsett om fredsrörelsens alla idéer och principer i dag accepteras eller bör accepteras av samhällets majoritet. Strävanden att värna vår livsmiljö är viktiga, och det är av stor betydelse att det existerar en miljö-rörelse med bred folklig förankring, även om inte allting som framförs från det hållet är så väl genomtänkt och tungt vägande.

Säkerligen är det också riktigt att det finns ett medmänskligt engagemang för folket i Vietnam, för palestinaaraberna, för Chiles och Greklands folk osv. Fast starka ideella engagemang har ofta en fanatisk prägel, vilket är stötande och irriterande för dem som sakligt vill bilda sig en mening. Men fanatismen har sitt värde; livet vore gråare och debatten meningslösare utan den — och troligen skulle väsentliga sanningar få svårare att komma fram, om inte fanatikerna vore i intensiv verksamhet.

Vi behöver våra ideella fanatiker. Men vi behöver också — och framför allt — de sakliga. Vi måste inse betydelsen av att lyssna på meningsmotståndare, vilket för det mesta förbises av de övertygade och känslolösgagerade. De känner inget be-

hov av att höra vad motståndaren tycker. De är ju förvissade om att han har fel. Hans åsikter bör således helst tystas ned.

Nordiska Samfundet har haft stora framgångar under de senaste decennierna. Man har ökat sitt medlemsantal mycket, man har samlat in stora mängder pengar till verksamheten. Men har man påverkat samhället? Mycket litet. Kanske hade det varit bättre (jag påstår inte, men frågar) om man i stället för de många medlemmarna och alla pengarna kunnat åstadkomma ett fortgående offentligt meningsutbyte med vivisektionens anhängare? Kanske skulle man ha gjort sin tidskrift mera till ett seriöst diskussionsorgan, avsett främst för en mindre krets berörda personer? Kanske skulle man inbjudit personer med olika meningar om djurförsök att publicera sig i tidskriften — samtidigt som redaktionen energiskt framhåvt sin syn.

Det är min uppfattning att diskussioner, samtal, meningsbrytningar, där alla verkligen försöker förstå varandra, är av största betydelse i alla åsiktssammanhang. Vid sådana dialoger, debatter etc. kanske det kommer fram att meningar som från början föreföll helt skilda, i grund och botten inte är så olika. Kanske kan också ett närmande ske till ett visst samförstånd: "höger" går litet åt "vänster", och vänster stiger något åt höger.

Jag tror att i alla ideella sammanhang behövs det att man släpper fram sina meningsmotståndare, ja inbjuder dem att yttra sig, inbjuder till samtal i en avspänd, sympatisk atmosfär.

SÖKAREN

Nr 2 1974 Årgång 11

Adress: Box 3036, 103 61 Stockholm 3

Postgirokonton: 70 60 47-8

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift, svarar endast annonsörerna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 34:—

Halvår 18:—

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101 Helsingfors 10, postgiro 53 33 2. Helår kostar då 27 mk, halvår 15 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 400:—, halvsida 250:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

INNEHÅLL:

Johan Börtz intervjuas 1

Kristen vänster 4

Paramahansa Yogananda 10

Gun Nordin:

Meditationsbilder 11

Bertil Falk:

Parapsykologi i science fiction 16

Aforismer av Olle Wedholm 21

Gunnar Carlsson:

Simulium damnosum 22

Bokrecensioner 26

SM:

Lyssna på meningsmotståndare 28

Copyright resp. författare

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1974